

IZVEŠTAJ O RADU I SPROVOĐENJU STRATEŠKOG PLANA NALED-a 2025/26

UVOD

Strateškim planom NALED-a za period od 2022. do 2025/26. godine definisano je 12 programskih ciljeva, koji su grupisani u dve ključne oblasti, odnosno nivoa delovanja: 1) Unapređenje javnih politika i usluga i 2) Podsticanje teritorijalnog razvoja i EU integracija.

U završnoj godini implementacije Strateškog plana ostvareno je u potpunosti ili delimično 120 od ukupno 151 planiranog rezultata i aktivnosti, odnosno 79,5%. Nije ostvareno 10 rezultata i aktivnosti ili 6,6%, dok je 21 rezultat, odnosno 13,9%, odloženo za naredni strateški period. Pored planiranih aktivnosti, realizovano je i devet dodatnih rezultata van plana.

U nastavku je prikazan stepen realizacije po strateškim oblastima.

Strateška oblast 1: Unapređenje javnih politika i usluga

Status	Ostvareno	Delimično ostvareno	Nije ostvareno	Odloženo	Realizovano van plana	Ukupno
Broj aktivnosti	73	30	9	18	9	139
Učešće	52,5%	21,6%	6,5%	12,9%	6,5%	100%

Strateška oblast 2: Podsticanje teritorijalnog razvoja i EU integracija

Status	Ostvareno	Delimično ostvareno	Nije ostvareno	Odloženo	Realizovano van plana	Ukupno
Broj aktivnosti	15	2	1	3	0	21
Učešće	71%	10%	5%	14%	0%	100%

Ukupno (Strateška oblast 1 i 2)

Status	Ostvareno	Delimično ostvareno	Nije ostvareno	Odloženo	Realizovano van plana	Ukupno
Broj aktivnosti	88	32	10	21	9	160
Učešće	55%	20%	6%	13%	6%	100%

Napomena o metodologiji obračuna: Zbir od 151 odnosi se na planirane rezultate i aktivnosti, dok ukupan zbir u tabelama (160) uključuje i devet dodatnih aktivnosti realizovanih van plana.

KLJUČNI REZULTATI U 2025/26.

Tokom 2025/26. godine, NALED je u završnici strateškog ciklusa potvrdio poziciju jednog od najrelevantnijih partnera privrede, države i međunarodnih organizacija u osmišljavanju i sprovođenju reformi zasnovanih na analizama, razvoju digitalnih javnih usluga i unapređenju uslova poslovanja. Period su obeležili konkretni reformski pomaci u oblasti elektronskog plaćanja taksu i naknada, digitalizacije zdravstva i javne uprave, upisa svojine nad nelegalno izgrađenim objektima u katastar, jačanja inovacionog ekosistema i preduzetništva, kao i jačanja lokalnog i regionalnog razvoja sa posebnim fokusom na EU integracije. Ugovaranjem 17 novih projekata ukupne vrednosti 5,5 miliona evra, koji će se sprovesti do kraja 2028. godine, obezbeđena je programska i finansijska osnova za nastavak započetih reformi i pokretanje novog ciklusa razvojnih aktivnosti organizacije.

Događaji i komunikacije

U 2025. Godini, NALED je nastavio da jača svoju ulogu platforme za javno-privatni dijalog, okupljajući više od 10.000 učesnika kroz 247 događaja širom Srbije i u inostranstvu. Poseban fokus bio je na edukaciji, kroz 129 organizovanih obuka, kao i na velikim

skupovima koji su okupili predstavnike privrede, javne uprave, civilnog sektora i međunarodnih partnera.

Najveći broj aktivnosti realizovan je u Beogradu, dok je značajan deo sproveden i u drugim gradovima Srbije, kao i van zemlje. NALED Lab je nastavio da se razvija kao centralni prostor za dijalog, razmenu znanja i rad stručnih tela, u kome su tokom godine održavani radni sastanci, obuke i sednice odbora, uz još 19 događaja organizovanih u Kući eUprave i Ložionici.

Tokom prethodne godine, NALED je kroz kampanje i PR aktivnosti pružio komunikacionu podršku ključnim reformskim i projektnim aktivnostima organizacije. Fokus je bio na temama sa direktnim uticajem na privredu i građane – elektronskom plaćanju taksu i naknada kroz reformu parafiskala, uvođenju eBolovanja, upisu prava na nepokretnostima kroz kampanju „Svoj na svome“, kao i promociji inovatora kroz program „StarTech“ i preduzetnica kroz projekat „Snažne i važne“. Paralelno su sprovedene i kampanje za jačanje svesti o borbi protiv sive ekonomije i bezgotovinskim plaćanjima, kroz nagradnu igru „Uzmi račun i pobedi“ i program podrške malim biznisima za uvođenje POS terminala „Bolji način“, kao i aktivnosti u oblastima javnih nabavki, ESG-a, cirkularne ekonomije i digitalizacije javnih usluga.

Vidljivost NALED-a u javnosti ostala je na visokom nivou: predstavnici upravnih tela, saveza i saveta bili su zastupljeni u 635 medijskih objava, dominantno kroz saopštenja, konferencije i javne nastupe, dok je više od 90% izveštavanja bilo pozitivnog ili neutralnog tona.

Nastavljen je i rast prisustva na društvenim mrežama, uz prosečno povećanje broja pratilaca od oko 14%. LinkedIn je zadržao najveći broj pratilaca (11.639, rast oko 16%), dok je Instagram ostvario najbrži rast (oko 22%) i dostigao 5.806 pratilaca. YouTube kanal zabeležio je više od 100.000 pregleda.

Podkast „Reformske priče“ dodatno je razvijen kao format za promociju ključnih tema: objavljeno je 11 epizoda sa oko 10.000 pregleda, uz 36 kratkih video formata sa oko 68.000 pregleda, a najviše pažnje privukle su epizode „Paušalci i frilenseri“, „NALED na dlanu“ i „Sezonski radnici“.

NALED-ovi portali (naled.rs, uzmiracun.rs, startech.org.rs, boljinacin.rs, snažneivažne.naled.rs, informator.preduzetnistvo.gov.rs i drugi) ostvarili su više od 4 miliona pregleda, dok su kampanje i PR aktivnosti generisale više od 6.000 objava u nacionalnim i lokalnim medijima.

Reforme zasnovane na analizama

NALED je tokom 2025/26. nastavio da snažno doprinosi donošenju odluka zasnovanih na činjenicama, analizama i javno-privatnom dijalogu. Objavljena su četiri kvartalna izveštaja o statusu reformi, izrađen je novi Regulatorni indeks Srbije, a pripremljeno je i 18. izdanje Sive knjige sa 100 preporuka za unapređenje uslova poslovanja. Tokom 2025. godine potpuno su rešene tri, a delimično sprovedene još sedam preporuka iz Sive knjige, dok je rad započet na dodatnih 15 preporuka. Istovremeno, NALED se priključio radu 10

novooosnovanih radnih grupa Vlade, uz nastavak rada u više funkcionalnih grupa iz prethodnih godina.

Među najznačajnijim iskoracima izdvajaju se reforma parafiskala kroz sistem ePlati, uvođenje eBolovanja, podrška uspostavljanju CBAM-a - komplementarnog mehanizma oporezivanja ugljenika, unapređenje uslova za upis svojine i ciljanu konvalidaciju (Svoj na svome), kao i olakšan uvoz robe dvostruke namene za istraživanje i razvoj. Uloga NALED-a bila je posebno vidljiva u pripremi analiza i koncepta reformi, koordinaciji institucija i drugih relevantnih činilaca, izradi propisa i pratećih softverskih rešenja, kao i u komunikaciji sa privredom i lokalnim samoupravama u fazi primene.

Siva ekonomija i bezgotovinska plaćanja

Nelegalno poslovanje je tokom deset godina saradnje NALED-a i Vlade Republike Srbije na sprovođenju Programa za suzbijanje sive ekonomije smanjeno sa 29,1% na 21,1% BDP-a. Tokom 2025/26. NALED je nastavio da pruža stručnu i tehničku podršku Koordinacionom telu Vlade i Stručnoj grupi za suzbijanje sive ekonomije, kao i da učestvuje u pripremi novog strateškog okvira do 2030. godine.

U okviru nagradne igre „Uzmi račun i pobedi“, uz podršku NALED-a je tokom 2025. realizovan treći godišnji ciklus sa pet javnih izvlačenja na RTS-u. U protekle tri godine, nagradna igra je uključila više od milion punoletnih građana u borbu protiv sive ekonomije, koji su skenirali preko 700 miliona fiskalnih računa, od kojih je oko 20% bilo plaćeno bezgotovinski.

Krajem 2025. završen je POS Program kroz koji je gotovo 10.000 malih biznisa širom Srbije dobilo subvencionisane uslove za uvođenje bezgotovinskog plaćanja – POS terminali koji su instalirani u okviru Boljeg načina ostvarili su gotovo 12 miliona transakcija u ukupnoj vrednosti većoj od 146 miliona evra, uz procenu da je po tom osnovu u budžet uplaćeno oko 24,4 miliona evra PDV-a.

Značajan pomak ostvaren je i u reformi parafiskala. Od 1. januara 2026. godine putem sistema ePlati omogućeno je elektronsko plaćanje svih taksi i naknada u Republici Srbiji, uz ukidanje obaveze dostavljanja dokaza o uplati (izmenom Zakona o republičkim administrativnim taksama i Uredbe o bližim uslovima za uspostavljanje elektronske uprave). Za potrebe sprovođenja reforme, NALED je pomogao u uvezivanju preko 160 organa i više od 3.000 postupaka, dok je kroz onlajn i uživo obuke obučeno više od 500 službenika iz jedinica lokalnih samouprava i republičkih organa za vršenje uvida u uplate i evidentiranje taksi i naknada.

Javne nabavke i javne finansije

U oblasti javnih nabavki NALED je, uz podršku Švedske, nastavio da sistemski jača kapacitete naručilaca i ponuđača za primenu zelenih, socijalnih i kvalitativnih kriterijuma u postupcima nabavki. Broj registrovanih ponuđača porastao je na 19.393 u 2025. godini, što predstavlja rast od 33% u odnosu na 2022. godinu. U istom periodu, kroz projekat koji sprovodi NALED, obučeno je ukupno 3.790 naručilaca i ponuđača, a pripremljeno je 16 vodiča za zelene i pet vodiča za socijalne javne nabavke, dostupnih i na eLearning platformi koju je razvio NALED. Tokom 2025. podrška je proširena na javne nabavke

inovacija i naučnoistraživačke organizacije, kroz prve specijalizovane obuke i praktičan vodič sa najčešćim izazovima i predlozima rešenja.

Pored toga, kroz kontinuiranu komunikaciju sa Ministarstvom finansija i privredom, NALED je nastavio da zagovara administrativno rasterećenje u primeni eFaktura i unapređenje poreskog okvira. Kroz Sivu knjigu 17 i direktan dijalog sa Ministarstvom finansija pripremljen je niz preporuka za unapređenje Zakona o elektronskom fakturisanju, propisa u oblasti PDV-a, smanjenje administrativnog i fiskalnog opterećenja privrede.

eUprava i digitalna transformacija

Jedan od najupečatljivijih rezultata u prethodnom periodu ostvaren je u oblasti digitalizacije javnih usluga, gde je broj korisnika Portala eUprava, koji vodi Kancelarija za IT i eUpravu, porastao sa 1,3 miliona u 2022. na više od 2,8 miliona u 2026. godini, što predstavlja rast od 112%, odnosno prosečan godišnji rast od 20%. NALED je ovom rezultatu doprineo kroz promotivne kampanje u okviru EDGE projekta, promociju elektronskih usluga, lokalne info dane i Karavan eUprave, kao i kroz preporuke za unapređenje sadržaja i korisničkog iskustva na Portalu.

Važni iskoraci ostvareni su i u oblasti eUprave, ePoslovanja i digitalne infrastrukture. NALED je učestvovao u pripremi izmena propisa za elektronsku upravu, elektronsku identifikaciju i usluge od poverenja, uključujući regulisanje video identifikacije za osnovni i srednji nivo pouzdanosti. Kroz višegodišnje zagovaranje pojednostavljenja procedura za postavljanje baznih stanica, NALED je doprineo stvaranju uslova za uvođenje 5G mreže.

Kroz projekat Rural Broadband, NALED je pružio pravnu, organizacionu i komunikacionu podršku Ministarstvu informisanja i telekomunikacija u razvoju širokopolasne infrastrukture u ruralnim područjima, uključujući komunikaciju sa lokalnim samoupravama i promociju značaja brzog interneta. Do sada je izgrađeno 1.533 km optičke mreže i obuhvaćeno 58.289 domaćinstava, a najavljen je i nastavak projekta kroz drugu fazu radova.

Paralelno, NALED je nastavio da podržava digitalizaciju lokalnih usluga kroz Lokalni indeks eUprave. Sprovedeno je prvo pilot istraživanje među 119 lokalnih samouprava, drugo istraživanje je u toku, a razvijeni su planovi za pet pilot lokalnih samouprava za primenu pametnih rešenja.

Preduzetništvo, inovacije i mala privreda

U oblasti podrške malim biznisima, preduzetnicima i inovatorima, NALED je ostvario niz konkretnih rezultata. Na inicijativu NALED-a, produženo je ograničenje rasta poreskih obaveza paušalaca od 10% do kraja 2027. godine, čime je obezbeđena veća predvidivost poslovanja za više od 170.000 paušalno oporezivanih preduzetnika. Osnovan je Savet za male biznise, pokrenute su nove inicijative za unapređenje propisa, a kroz projekat „Snažne i važne“ dodeljeno je pet grantova ženama preduzetnicama u iznosu od po 10.000 funti.

U inovacionom ekosistemu, kroz pet ciklusa StarTech programa, dodeljeno je 106 grantova startupovima i MSP u ukupnoj vrednosti od oko 3,7 miliona dolara, uključujući

12 novih grantova vrednih 500.000 USD krajem 2025. godine. Korisnici StarTech podrške plasirali su svoje inovacije u 29 zemalja širom sveta i podneli su gotovo 100 prijava za zaštitu intelektualne svojine. Pored toga, izrađena je i predata B2B platforma za povezivanje velikih i malih biznisa, dok su kroz PMInnovia potpisana četiri ugovora sa istraživačkim timovima u oblasti otvorenih inovacija. U maju 2025. objavljene su smernice za industrijske doktorate, a kroz Naučni karavan i druge aktivnosti dodatno je promovisana saradnja nauke i privrede.

Investiranje, gradnja i imovinsko-pravna sigurnost

U oblasti investiranja i gradnje posebno se izdvajaju rezultati u rešavanju imovinsko-pravnih odnosa i aktiviranju građevinskog zemljišta, što su višegodišnji prioriteti NALED-a kroz Sivu knjigu. Na osnovu prethodno pripremljenih analiza i preporuka, kao i kroz učešće u radnoj grupi Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, NALED je doprineo izradi Zakona o posebnim uslovima za evidentiranje i upis prava na nepokretnostima. Zakonom je uveden postupak upisa objekata izgrađenih bez dozvole, čime se stvaraju uslovi za efikasnije raspolaganje imovinom, priključenje na infrastrukturu i rešavanje statusa nekoliko miliona nepokretnosti.

NALED je sprovođenje reforme podržao kroz izradu informativne brošure, promotivnih materijala i sajta svojnastvome.gov.rs sa mogućnošću elektronske prijave i odgovorima na najčešća pitanja. Važan reformski iskorak u istoj oblasti ostvaren je i ukidanjem naknade za konverziju prava korišćenja u pravo svojine na građevinskom zemljištu, čime je odblokiran veliki broj parcela i omogućeno njihovo stavljanje u funkciju investiranja i gradnje. Za ovu reformu NALED je prethodno pripremio analize i preporuke, koje su u potpunosti sprovedene kroz izmene Zakona o planiranju i izgradnji.

Poljoprivreda i prehrambena industrija

U sektoru poljoprivrede, NALED je nastavio da razvija regenerativnu poljoprivredu kao jedan od pravaca za održiviju i konkurentniju proizvodnju hrane. Kroz saradnju sa institucijama, članovima i međunarodnim partnerima, ova tema je dodatno prepoznata u javnim politikama, dok je proizvođačima pružena praktična podrška kroz vodiče, edukaciju i promociju novih modela proizvodnje.

Istovremeno, kao EIT Food Hub za Srbiju, NALED je nastavio da povezuje proizvođače, istraživače i inovatore i da podržava razvoj novih rešenja u oblasti hrane i poljoprivrede. U toj ulozi, tokom 2024. i 2025. godine organizovao je naučnoistraživački izazov Challenge Lab – Re:Generator, u kojem je učestvovalo 14 timova i više od 30 takmičara sa šest fakulteta, dok je šest najboljih timova nagrađeno. Pored toga, 15 inovatora uspešno je prihvaćeno na EIT programe mentorske i finansijske podrške. Posebno je značajno što je konzorcijum okupljen oko NALED-a izabran među pet od ukupno 66 prijavljenih konzorcijuma iz cele EU za uspostavljanje EIT Regenerative Innovation Portfolio projekta u Srbiji, što predstavlja jedan od najvećih iskoraka u stvaranju dodatne vrednosti za domaće poljoprivredne proizvode i razvoj buduće sertifikacione šeme za regenerativnu poljoprivredu.

Zdravstvo

U oblasti zdravstva, kao najvažniji rezultat izdvaja se početak primene sistema eBolovanje, jedne od prioriternih preporuka NALED-ove Sive knjige, uz nastavak rada na uspostavljanju eKartona. Ove reforme doprinose smanjenju administrativnih troškova, bržoj razmeni podataka i većoj pravnoj sigurnosti za poslodavce, zaposlene i zdravstveni sistem. NALED je u razvoju eBolovanja učestvovao kroz radnu grupu, konsultacije sa članovima i privredom i pripremu predloga za unapređenje sistema, a primenu je dodatno podržao obukama za korišćenje softvera u 10 lokalnih samouprava.

Tokom posmatranog perioda realizovano je ukupno devet preporuka Sive knjige zdravstva, od čega je u 2025. godini jedna preporuka u potpunosti realizovana, a jedna delimično. Nastavljeno je i zagovaranje digitalizacije, unapređenja procedura za lekove i medicinska sredstva i optimizacije procesa kliničkih ispitivanja. Dodatno, kroz saradnju sa institucijama i partnerima, pripremljene su regulatorne osnove za dalju upotrebu zdravstvenih podataka i digitalnih rešenja u zdravstvu, dok je rad na pojedinim složenijim sistemskim promenama nastavljen za naredni period.

Životna sredina, energetika i zelena tranzicija

NALED je, kroz analize i preporuke u oblasti životne sredine i zelene tranzicije, doprineo uspostavljanju nacionalnog mehanizma oporezivanja ugljenika komplementarnog CBAM-u, kao i pripremi mera za podršku privredi u prilagođavanju evropskim zahtevima u oblasti održivosti i dekarbonizacije. Kroz komunikacione aktivnosti tokom 2025. godine, tema dekarbonizacije energetske intenzivne industrije i CBAM-a dodatno je približena privredi i široj javnosti, uz više od 100 medijskih objava.

Sredinom 2025. godine, u okviru NALED-ovog Saveza za imovinu i investicije, uz podršku vlade Švedske, osnovan je Savet za održivu energetiku kao platforma za javno-privatni dijalog u oblasti zelene energetske tranzicije i stvaranje predvidivog, investiciono podsticajnog regulatornog okvira, kroz ubrzanje razvoja obnovljivih izvora energije i tržišnih mehanizama, unapređenje energetske efikasnosti i energetske bezbednosti, kao i jačanje kapaciteta lokalnih samouprava za bolju integraciju građana i privrede u energetske tranziciji. Paralelno, NALED je učestvovao u izradi Strategije za mineralne sirovine do 2030. godine, u koju je ugrađena i preporuka za ozelenjavanje zapuštenog zemljišta nakon zatvaranja rudnika i njegovo ponovno stavljanje u funkciju.

Lokalni razvoj, regionalna saradnja i EU integracije

NALED je nastavio da snažno doprinosi jačanju kapaciteta lokalnih samouprava. Tokom 2025. i početkom 2026. godine, organizovano je više od 50 obuka za više od 1.150 učesnika na teme elektronskog plaćanja taksi i naknada, eBolovanja i informacione bezbednosti, do pametnih gradova, javnih nabavki, upisa svojine i lokalnog ekonomskog razvoja. Time je dodatno ojačana spremnost lokalnih administracija da prate reforme i pružaju kvalitetnije usluge privredi i građanima.

U regionalnom okviru, do kraja 2025. godine u BFC SEE programu učestvovalo je ukupno 130 opština i gradova jugoistočne Evrope, od kojih je 72 sertifikovano, uključujući 16 lokalnih samouprava sertifikovanih samo tokom 2025. godine. Uspešno je organizovana i

četvrta regionalna CORE Days konferencija, koja je okupila predstavnike javnog, privatnog i civilnog sektora iz regiona i EU, sa fokusom na socijalnu komponentu ESG-a, odgovorne javne nabavke i razmenu reformskih praksi za održivije poslovno okruženje.

Na planu EU integracija, NALED je nastavio da kroz Nacionalni konvent o EU prati pregovarački proces i sprovođenje Reformske agende, sa fokusom na reforme od značaja za privredu. Kao koordinator radne grupe za poglavlje 16, međusektorske radne grupe za ERP i podgrupe za poslovno okruženje i razvoj privatnog sektora, NALED je pripremao preporuke i doprinose u oblastima poreskog i regulatornog okvira, konkurentnosti, inovacija, zelene i digitalne tranzicije. Rad na povezivanju reformskih prioriteta sa procesom evropskih integracija nastavljen je i kroz 18. izdanje Sive knjige, u kojem je 20 preporuka označeno EU bedžom.

REALIZACIJA PROGRAMSKIH CILJEVA

U nastavku je pregled 12 programskih ciljeva, a potom i detaljan izveštaj o realizaciji ciljeva i rezultata za 2025/26. godinu.

STRATEŠKA OBLAST 1: UNAPREĐENJE JAVNIH POLITIKA I USLUGA.....	9
Programski cilj 1: Unapređen kvalitet i proces donošenja propisa	9
Programski cilj 2: Smanjena siva ekonomija.....	14
Programski cilj 3: Unapređene javne finansije.....	24
Programski cilj 4: Unapređeni uslovi za razvoj e-uprave i e-poslovanja.....	32
Programski cilj 5: Unapređeni uslovi za preduzetništvo i inovacije.....	43
Programski cilj 6: Unapređeni uslovi za investiranje i gradnju	58
Programski cilj 7: Unapređeni uslovi za razvoj poljoprivrede i prehrambene industrije.....	68
Programski cilj 8: Unapređene zdravstvene usluge i dostupnost lekova.....	74
Programski cilj 9: Podržano sprovođenje zelene agende	78
STRATEŠKA OBLAST 2: PODSTICANJE TERITORIJALNOG RAZVOJA I EU INTEGRACIJA.....	85
Programski cilj 10: Unapređeni uslovi za razvoj privrede na lokalni	85
Programski cilj 11: Unapređeni i usaglašeni uslovi poslovanja u WB regionu	87
Programski cilj 12: Unapređen proces EU integracija u oblastima od značaja za privredu	90

STRATEŠKA OBLAST 1: UNAPREĐENJE JAVNIH POLITIKA I USLUGA

Programski cilj 1: Unapređen kvalitet i proces donošenja propisa

1.1 Unapređena odgovornost i analitička osnova institucija za donošenje propisa			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Unapređen monitoring regulatorne reforme kroz objavljivanje Kvartalnih izveštaja	Ostvareno	Tokom 2025/26. objavljena su četiri kvartalna izveštaja (KI) o statusu sprovođenja reformi sa pregledom regulatorne aktivnosti i inicijativa koje je NALED preduzeo tokom analiziranog kvartala. KI se distribuira članovima i partnerima iz međunarodne zajednice najkasnije 10 dana nakon završetka kvartala. Rezime KI se izrađuje i na engleskom jeziku.
2	Transparentnost zakonodavnog procesa i monitoring usklađivanja sa propisima EU unapređeni su kroz izradu Regulatornog indeksa Srbije na godišnjem nivou	Ostvareno	U 2025. je objavljen novi Regulatorni indeks Srbije (RIS) koji detaljno analizira zakonodavni proces i kvalitet javno-privatnog dijaloga u Srbiji. Ocena regulatornog okruženja u našoj zemlji je 50 od maksimalnih 100, uz smanjenje od 5 procentnih poena u odnosu na prethodni izveštaj. U ovom izdanju RIS-a pripremljena je metodologija za praćenje EU integracija kroz ispunjavanje NPAA i Reformske agende, kao poseban dodatni indikator.

3	Delimično ili potpuno sprovedeno najmanje 10 preporuka Sive knjige godišnje	Ostvareno	<p>Pripremljeno je 18. izdanje Sive knjige sa 100 preporuka članova NALED-a za unapređenje uslova poslovanja (8 novih i 92 stare, od kojih su 17 unapređene). Tokom 2025. godine potpuno su rešene 3, a delimično je sprovedeno sedam preporuka, dok je započeto sa radom na sprovođenju još 15 preporuka. Rešene su preporuke: 8.8 Uvesti nacionalni mehanizam za oporezivanje ugljenika komplementaran CBAM-u Evropske unije; 3.7 Uvesti sistem e-bolovanja; 1.8 Omogućiti elektronsko plaćanje svih neporeskih nameta. Od delimično rešenih preporuka izdvajamo: Uspostaviti efikasan mehanizam za utvrđivanje i upis svojinskih prava (tzv. mala konvalidacija), kao i Izmeniti sistem procene uticaja baznih stanica mobilne telefonije na životnu sredinu. Siva knjiga sada uključuje tri oznake: EU bedž (20 preporuke), bezgotovinska plaćanja (8) i digitalizacija (31).</p>
4	Najmanje jedan propis godišnje je unapređen na osnovu NALED-ovih analiza	Ostvareno	<p>U skladu sa NALED-ovom analizom o postupku ozakonjenja u Srbiji i Okvirnim predlogom sveobuhvatne reforme upravljanja i raspolaganja nepokretnostima u Srbiji, kao i višegodišnjim preporukama Sive knjige, usvojen je Zakon o posebnim uslovima za evidentiranje i upis prava na nepokretnostima, sa ciljem da se olakša i ubrza upis prava svojine u katastar velikog broja nepokretnosti koje do sada nisu bile evidentirane. Podnošenje elektronskih prijavi za upis započeto je u decembru 2025. izmenama Zakona o</p>

			<p>državnom premeru i katastru, što predstavlja operacionalizaciju NALED-ove preporuke o tzv. maloj konvalidaciji, tj. o upisu prava svojine na osnovu raspoložive iako nepotpune dokumentacije. Usvajanjem Zakona o razmeni podataka, dokumenata i obaveštenja u slučaju nastupanja privremene sprečenosti za rad korišćenjem softverskog rešenja eBolovanje – Poslodavac, na osnovu NALED-ovih analiza, uveden je centralizovani elektronski sistem za bolovanja. Krajem 2025. usvojeni su Zakon o porezu na emisije gasova sa efektom staklene bašte i Zakon o porezu na uvoz ugljenično intenzivnih proizvoda, kojima su implementirane preporuke NALED-a iz analize o uvođenju CBAM mehanizma u Srbiji. Izmenom Zakona o republičkim administrativnim taksama, uvedena je obaveza organa da elektronski naplaćuju takse, bez traženja dokaza u uplati. Ovim je započeta reforma parafiskala, a na osnovu dugogodišnjeg (od 2011. godine) NALEDovog zalaganja, istraživanja i analiza.</p>
5	<p>NALED podržava institucije u donošenju odluka zasnovanih na dokazima kroz izradu najmanje pet regulatornih analiza godišnje</p>	Ostvareno	<p>U 2025. NALED je podržao Ministarstvo informisanja i telekomunikacija u izradi Ex-ante analize uvođenja digitalnog identifikacionog novčanika i primene Uredbe eIDAS 2.0 u Republici Srbiji. Sa MGSi sprovedeno je istraživanje o faktičkoj eksproprijaciji zemljišta kao i planskoj dokumentaciji. Sprovedeno je istraživanje o transparentnosti</p>

			<p>planskog procesa i zadovoljstvu korisnika CEOP-om, uz godišnju statistiku izdavanja građevinskih dozvola. Sa MRE je urađena analiza o PPA ugovorima, a sa MZ analiza efekata Programa za digitalizaciju zdravstva. U saradnji sa RSJP, sprovedeno je istraživanje o administrativnom opterećenju privrede. Sprovedeno je više analiza i pripremljene su funkcionalne specifikacije za elektronsko plaćanje taksi i naknada – što je deo reforme paafiskala, kao i analize u domenu inovacija i preduzetništva. Pripremljen je Izveštaj o realizaciji nacionalnog programa za suzbijanje sive ekonomije 2023-2025.</p>
6.	Pilotiran open data portal za donošenje javnih politika u najmanje dva sektora do kraja 2025.	Odloženo	Sprovedena je funkcionalna analiza open data portala za donošenje javnih politika, na osnovu koje će se pristupiti kreiranju ovog alata u narednom periodu.
1.2 Uspostavljen održiv javno-privatni dijalog za unapređenje uslova poslovanja			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Uspostavljen Ekonomski kokus Narodne Skupštine uz podršku NALED-a koji se sastaje najmanje četiri puta godišnje	Delimično ostvareno	<p>Ekonomski kokus Narodne Skupštine kao radna grupa sačinjena od poslanika pozicije i opozicije osnovan je aprila 2023, nakon čega je održano nekoliko sastanka, na kojima su pripremljeni amandmani na Zakon o planiranju i izgradnji. Usvajanjem Zakona prihvaćeni su predlozi NALED-a o ukidanju naknade za konverziju građevinskog zemljišta. Tokom 2024. i 2025. godine nije bilo sastanaka Ekonomskog kokusa usled vanrednih parlamentarnih izbora, rekonstrukcija Vlade i društveno-političke krize.</p>

2	NALED učestvuje u najmanje 20 zajedničkih radnih grupa Vlade za izradu propisa godišnje	Ostvareno	NALED se samo tokom 2025. godine priključio radu 10 novoosnovanih radnih grupa Vlade. Među njima posebno izdvajamo RG Ministarstva finansija za pripremu nacрта poreskih zakona usklađenih sa propisima Evropske unije, kao RG Ministarstva finansija za podršku razvoju arhitekture sistema za elektronsko plaćanje neporeskih prihoda. Pored toga, NALED je učestvovao u procesu izmena zakona koji se tiču olakšanog upisa svojinskih prava u katastar nelegalizovanih objekata. Dodatno, postoji više od 10 radnih grupa iz prethodnih godina koje su i dalje funkcionalne. Pregled radnih grupa je dostupan na onlajn Platformi za članove .
3	NALED uključuje organizacije civilnog društva u javno-privatni dijalog i organizuje konsultacije o javnim politikama najmanje četiri puta godišnje	Ostvareno	U okviru redovnih aktivnosti, NALED uspostavlja konsultacije sa OCD i političkim akterima kroz intervju, okrugle stolove, rad saveza unutar NALED-a, kao i kroz Nacionalni konvent o EU. Tokom 2025. organizovane su konsultacije sa oko 10 OCD u vezi monitoringa i unapređenja kvaliteta regulatornog okvira u Srbiji.
4	NALED podržava najmanje jednu reformsku ili razvojnu inicijativu civilnog sektora godišnje	Ostvareno	NALED kroz Hub socijalnog preduzetništva, u saradnji sa Smart Kolektivom, aktivno doprinosi razvoju ovog sektora, u kojem većina socijalnih preduzeća posluje u formi udruženja. Aktivnosti su usmerene na zagovaranje usvajanja programa podrške, povezivanje socijalnih preduzeća sa kompanijama, podsticanje jedinica lokalne

			<p>samouprave da usvoje programe podrške, kao i na izradu baze socijalnih preduzeća u Srbiji. U cilju unapređenja uslova poslovanja MSSP i preduzetnika u oblastima tradicionalnog, inovativnog i ženskog preduzetništva, NALED je početkom 2025. osnovao Savet za male biznise, koji okuplja predstavnike malih preduzeća i relevantnih organizacija, uključujući Uniju poslodavaca Srbije i Udruženje poslovnih žena Srbije.</p>
5	<p>Uspostavljen Centar za javno-privatni dijalog u posebnom za to namenjenom prostoru do kraja 2025.</p>	Ostvareno	<p>Uspostavljena je Laboratorija javno-privatnog dijaloga – tzv. NALED Lab (Makedonska 30, Beograd) kao multifunkcionalni prostor koji se koristi za okrugle stolove, konferencije, obuke i sastanke. Tokom 2025. u Labu je organizovano 117 događaja koji su okupili više hiljada učesnika i privatnog, javnog i civilnog sektora. Međutim, kapaciteti Laba (2 sale, do 80 ljudi ukupno) nisu dovoljni za veće događaje i ostaje da se pronađe dugoročno i održivo rešenje za konferencijski prostor NALED-a.</p>

Programski cilj 2: Smanjena siva ekonomija

2.1 Uspostavljen strateški i institucionalni okvir za suzbijanje sive ekonomije			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	<p>NALED je podržao usvajanje Programa Vlade RS za suzbijanje sive ekonomije 2023-2025 sa pratećim Akcionim planom koji se ažuriraju na godišnjem nivou</p>	Ostvareno	<p>Vlada RS usvojila je u martu 2023. godine Program za suzbijanje sive ekonomije 2023-2025 – NALED pruža stručnu i tehničku podršku među-ministarskom Koordinacionom telu kojim predsedava ministar finansija, i Stručnoj grupi u</p>

			<p>izradi i sprovođenju ovih dokumenta. Već u prvoj godini realizacije sprovedeno je 59% planiranih aktivnosti, što predstavlja približno 71% ukupne realizacije prethodnog Programa, čime je ostvaren značajan napredak u sprovođenju reformskih mera. Prema poslednjima analizama, siva ekonomija je tokom deset godina sprovođenja Programa smanjena sa 29,1% na 21,1% BDP-a.</p> <p>NALED je koordinirao izradu i učestvovao u pripremi Akcionog plana za 2025, kao i u izradi izveštaja o sprovođenju Programa. U međuvremenu su započete aktivnosti na izradi nove strategije do 2030.</p>
2	<p>Podržano uspostavljanje i rad Koordinacionog tela Vlade i Stručne grupe za suzbijanje sive ekonomije od 2022.</p>	Ostvareno	<p>Koordinaciono telo i Stručna grupa uspostavljeni su tokom 2022, i od tada su redovno održavani sastanci u cilju implementacije akcionog plana. Na sednici Koordinacionog tela održanoj u oktobru 2024, obeleženo je 10 godina zajedničke borbe Vlade RS i NALED-a protiv sive ekonomije. Takođe, u poslednjem kvartalu 2024. NALED je organizovao dvodnevnu radionicu sa Stručnom grupom za izradu nacрта Akcionog plana za 2025. godinu i isti dostavio Ministarstvu finansija na usvajanje. Nakon imenovanja nove Vlade u maju 2025, nova Odluka o obrazovanju Koordinacionog tela za suzbijanje sive ekonomije usvojena je na sednici Vlade u novembru 2025, a NALED je ponovo imenovan za koordinatora Stručne grupe.</p>

3	Obezbeđen monitoring sprovođenja Programa kroz pripremu polugodišnjih izveštaja od 2023.	Ostvareno	NALED, u saradnji sa Ministarstvom finansija i drugim institucijama, priprema redovne polugodišnje izveštaje o sprovođenju Programa koji se dostavljaju na uvid i usvajanje Koordinacionom telu. Poslednji izveštaj za IV kvartal 2024. godine je izrađen i prosleđen Ministarstvu finansija krajem februara 2025. godine, nakon čega nije bilo daljeg izveštavanja jer Vlada nije formalno usvojila Akcioni plan za 2025.
---	--	-----------	--

2.2 Podržana dalja transformacija Poreske uprave

#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Unapređen zakonski okvir i softver za angažovanje sezonskih radnika kako bi se omogućilo legalno angažovanje sezonaca u dodatnim delatnostima do kraja 2025.	Delimično ostvareno	NALED je podržao unapređenja softvera za primenu Zakona o sezonskim radnicima, kao i njegov dalji razvoj u skladu sa nacrtom novog Zakona, u cilju proširenja na nove delatnosti. Sve izmene su prezentovane Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i Poreskoj upravi. Od maja 2023, softver je predat Poreskoj upravi. Tokom 2024. godine najavljeno je formiranje nove Radne grupe za izradu nacrtu zakona, koja zbog političkih promena nije uspostavljena do danas. NALED će nastaviti da se zalaže za proširenje zakona na pomoć u kući i ad hoc poslove u turizmu i građevinarstvu kako bi se omogućilo jednostavno i legalno angažovanje ovih radnika uz zaštitu njihovih prava i plaćanje poreza.

2	Uvedena objedinjena naplata poreza za preduzetnike do kraja 2024.	Odloženo	Uvođenje objedinjene naplate poreza i doprinosa za preduzetnike je višegodišnja preporuka NALED-a koja je uvrštena i na agendu Saveta za male biznise, a u decembru 2025. godine bila je predmet diskusije sa nadležnim ministarstvom. Kao i u prethodnim interakcijama, stav Poreske uprave je da će ova preporuka biti realizovana u sklopu uvođenja novog informacionog sistema PURS, koji je u procesu uvođenja.
3	Unapređen sistem analize rizika zasnovan na eFiskalizaciji do kraja 2025.	Nije ostvareno	Unapređenje analize rizika u Poreskoj upravi je jedna od mera predviđenih Akcionim planom Vlade za suzbijanje sive ekonomije čiju implementaciju podržava NALED, ali po ovom pitanju nije ostvarena konkretna saradnja.
4	Podržano sprovođenje najmanje jedne mere iz Programa za suzbijanje sive ekonomije godišnje	Ostvareno	NALED je podržao veći broj mera iz Programa za suzbijanje sive ekonomije, uključujući organizaciju 3 godišnja ciklusa elektronske nagradne igre Uzmi račun i pobedi (www.uzmiracun.rs) u kojoj je ukupno učestvovalo više od milion punoletnih građana koji su skenirali preko 700 miliona fiskalnih računa, od kojih je oko 20% bilo plaćeno bezgotovinski. NALED je podržao i razvoj prihvatne infrastrukture za bezgotovinska plaćanja - kroz Inicijativu Bolji način obezbedio je gotovo 10.000 besplatnih POS terminala za male radnje širom Srbije uz subvencionisanu trgovačku naknadu u trajanju do godinu dana. NALED je izradio većih broj analiza i funkcionalnih specifikacija, kao i koncept

			<p>reforme parafiskalnih nameta kroz uvođenje elektronskih plaćanja svih taksi i naknada koje je omogućeno od 1. januara 2026. (puna primena se očekuje početkom 2027). Uz podršku članova NALED-ovog Saveza za fer konkurenciju, tokom 2024. godine obezbeđena je nabavka kombi vozila za tržišnu inspekciju, sa namenom zaplene nelegalne robe iz nelegalne trgovine. U junu 2025. vozilo je uručeno predstavnicima Ministarstva.</p>
2.3 Unapređeni uslovi za bezgotovinsko plaćanje			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Podržano sprovođenje najmanje jedne mere iz predloga javne politike ili preporuke Sive knjige za podsticanje bezgotovinskih plaćanja do kraja 2025.	Ostvareno	<p>Preporuka 1.10 iz Sive knjige 16 o uspostavljanju sistema elektronskog plaćanja svih neporeskih nameta na inicijativu NALED-a je postala deo Reformske agende Republike Srbije. NALED podržava ovu reformu kroz projekte tehničke saradnje sa Ministarstvom finansija i Kancelarijom iz IT i eUpravu. Reformom parafiskala je obuhvaćen i rad na preporuci za Unapređenje postupka propisivanja i naplate lokalnih administrativnih taksi. Pokrenuti su razgovori sa MUP-om oko preporuke 15.15 vezano za uvođenje bezgotovinskog plaćanja novčanih kazni za saobraćajne prekršaje. Preporuka za smanjenje administrativno opterećenja u postupanju sa eFakturama NALED je podržao kroz fasilitaciju dijaloga između privrede i MinFin. Poreskoj uprava je komunicirana preporuka da se bezgotovinska</p>

			plaćanja primene kao factor smanjenja rizika u poreskoj kontroli.
2	Obezbeđene subvencije i pružena podrška za uvođenje bezgotovinskih plaćanja za do 25.000 malih biznisa, onlajn prodavnica i šaltera institucija, do kraja 2025.	Ostvareno	Tokom tri godine od pokretanja POS programa (mart 2023. – mart 2026.) mali trgovci su zatražili 9.627 POS terminala pod subvencionisanim uslovima. Na instaliranim uređajima ostvareno je gotovo 12 miliona transakcija uz ukupan promet od preko 146 milion evra, na osnovu čega se u republički budžet slilo približno oko 24,4 miliona evra na ime PDV-a.

2.4 Unapređena efikasnost i saradnja inspekcija sa privredom

#	Rezultat	Status	Obrazloženje
---	----------	--------	--------------

1	Unapređena funkcionalnost i korišćenje sistema eInspektor do kraja 2025.	Nije ostvareno	<p>NALED je učestvovao u razvoju sistema eInspektor i uključivanju 38 inspekcija tokom prethodnih godina, međutim usled čestih promena u resornom Ministarstvu nije bilo konkretnih pomaka u ovom domenu.</p> <p>Inicirana je saradnja i organizovan sastanak sa timom Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, Kancelarije za IT i Ministarstva finansija u cilju utvrđivanja potrebnih funkcionalnosti za unapređenje i potpuni rad eInspektora za sve republičke inspekcije, potrebe za daljim povezivanjem sistema eInspektor sa određenim registrima i daljim jačanjem kapaciteta inspekcija i inspektora. Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave se obavezalo da će prikupiti neophodne podatke od nadležnih inspekcija, što do sada nije urađeno.</p>
2	Organizovane konsultacije privrede i inspekcija najmanje jednom godišnje od 2023.	Ostvareno	<p>NALED uključuje relevantne inspekcije u konsultacije sa privredom kroz tematske saveze i stručne grupe koje vodi. NALED je organizovao više sastanaka užeg dela stručne grupe za suzbijanje sive ekonomije sa predstavnicima republičkih inspekcija i drugih državnih organa u cilju pripreme i praćenja realizacije Akcionog plana za suzbijanje sive ekonomije u delu inspeksijskog nadzora. Organizovani su sastanci sa Turističkom, Poreskom i Tržišnom inspekcijom. Tokom 2025. godine, organizovan je sastanak</p>

			Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave- Jedinice za podršku koordinacione komisije za inspekcijski nadzor i predstavnika Saveza za fer konkurenciju, na temu izmene Zakona o inspekcijskom nadzoru.
3	NALED je pružio podršku u izradi Akcionog plana za zapošljavanje inspektora u skladu sa Funkcionalnom analizom republičkih inspekcija do kraja 2025.	Nije ostvareno	U saradnji sa Ministarstvom državne uprave i lokalne samouprave, upućena je inicijativa za dobijanje sredstava od Svetske banke za izradu Funkcionalne analize republičkih inspekcija i Akcionog plana za zapošljavanje inspektora. Takođe, u planu je i izrada finansijske analize povećanja koeficijenata za inspektore radi procene uticaja na budžet. Svetska banka je raspisala tender, međutim, zbog nove donatorske politike američke administracije, proces je obustavljen i sredstva koja su bila opredeljena za izradu Funkcionalne analize za zapošljavanje inspektora i Finansijske analize povećanja koeficijenata za inspektore su povučena.
4	NALED je doprineo unapređenju Zakona o inspekcijskom nadzoru u skladu sa potrebama inspektora i privrede do kraja 2025.	Delimično ostvareno	U februaru 2025. godine, NALED je započeo implementaciju projekta Podrška reformi javne uprave u procesu pristupanja EU (PAR2EU) , sa fokusom na reviziju pravnog okvira za inspekcijski nadzor. Ciljevi projekta uključuju izradu ex-post i ex-ante analize Zakona o inspekcijskom nadzoru, kako bi se procenili efekti zakona i utvrdile potrebne izmene, sa ciljem unapređenja položaja inspektora i smanjenja sive ekonomije kroz jačanje njihove

			<p>preventivne uloge. U okviru rada na Nacrtu zakona o inspekcijskom nadzoru, u tekst su inkorporirane i preporuke iz Sive knjige 17, čime je obezbeđeno da predložena rešenja adresiraju konkretne prepreke identifikovane u praksi i dodatno unaprede regulatorni okvir u oblasti inspekcijskog nadzora. Do kraja 2025, Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave nije formirala Radnu grupu, već je ona formirana i zakazana za mart 2026. NALED će pružiti podršku radnoj grupi i konsultativnom procesu.</p>
2.5 Unapređen radno-pravni okvir			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Proširen zakon o radnom angažovanju na sezonskim poslovima do kraja 2025.	Odloženo	Nacrt Zakona je izrađen još 2022. godine i usaglašen sa komentarima Međunarodne organizacije rada (MOR) uz podršku NALED-a. Tokom 2024. godine, inicirani su sastanci sa Ministarstvom za rad kako bi se preduzele sve aktivnosti koje su potrebne za njegovo usvajanje. Komunicirano je sa ministrom za rad da se ponovo formira radna grupa za izradu Nacrta Zakona, sva ministarstva su delegirala svoje članove za radnu grupu, međutim radna grupa za sada nije formirana.
2	Unapređen zakonski okvir za fleksibilne oblike rada do kraja 2025.	Ostvareno	Na inicijativu NALED-a, izmenama Uredbe produženo je ograničenje rasta poreskih obaveza paušalaca na 10% godišnje, i uvedeno umanjenje poreske osnovice od čak 50% za novoosnovane paušalne radnje. Takođe, na inicijativu NALED-a usvojen je predlog da frilenseri

			<p>sa malim prihodima mogu da se zdravstveno osiguraju za oko 1.400 dinara mesečno, dok će minimalna mesečna osnovica za plaćanje PIO iznositi 8.406 dinara. Ovo je regulisano izmenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. U saradnji sa Ministarstvom finansija, Poreskom upravom i Republičkim fondom za zdravstveno osiguranje, omogućena je automatska overa zdravstvenih knjižica za frilensere, uvezivanjem sistema PURS-a i RFZO-a, tako da frilenseri više ne moraju da odlaze do šaltera RFZO-a kako bi overili svoju zdravstvenu knjižicu. NALED je razvio sistem oporezivanja frilensera i Portal za prijavu frilens rada koji je poklonjen Poreskoj upravi.</p>
3	<p>Pripremljen predlog unapređenja Zakona o radu do kraja 2025.</p>	Delimično ostvareno	<p>Tokom 2023. godine izrađen je predlog izmena i dopuna Zakona o radu od strane Radne grupe za radno zakonodavstvo formirane u okviru NALED-ovog Saveza za fer konkurenciju. Predlog je komuniciran Međunarodnoj organizaciji rada. NALED je inicirao sastanak sa nadležnim Ministarstvom kako bi se pokrenuo rad na otvaranju Zakona. Ministarstvo rada je u Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije za 2025. godinu uključilo aktivnost sprovođenja Twinning projekta za izradu ex-post analize Zakona o radu, gde je planirano da NALED da doprinos. U toku 2025. godine nije bilo daljih promena. Na osnovu konsultacija Radne grupe za radno zakonodavstvo Saveza za fer konkurenciju,</p>

			NALED je u okviru Sive knjige 16 i 17 pripremio preporuke za izmenu pojedinih instituta Zakona o radu i nastaviće da se zalaže za modernizaciju radnog zakonodavstva.
--	--	--	---

2.6 Unapređena svest o važnosti i načinima borbe protiv sive ekonomije

#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Sprovedena najmanje jedna kampanja usmerena na građane i/ili privredu godišnje	Ostvareno	Nakon prva dva ciklusa elektronske nagradne igre Uzmi račun i pobeđi 2023, i 2024, i tokom 2025 Vlada Republike Srbije je uz podršku NALED-a organizovala novi krug nagradne igre . Nagradni fond je obuhvatao pet stanova u Beogradu ukupne vrednosti 1,2 miliona evra, i 10 hibridnih i električnih automobila FIAT Panda. Realizovano je pet javnih izvlačenja na prvom programu RTS-a, uz učešće preko pola miliona građana koji su skenirali gotovo četvrt milijarde fiskalnih računa. Kao i u prethodnim ciklusima, NALED je bio zadužen da vodi Kontakt centar nagradne igre i za održavanje nacionalnog portala www.uzmiracun.rs .

Programski cilj 3: Unapređene javne finansije

3.1 Obezbeđena optimalna primena eFaktura

#	Rezultat	Status	Obrazloženje
---	----------	--------	--------------

1	NALED organizuje najmanje jedne konsultacije godišnje sa Ministarstvom finansija u vezi sa primenom i unapređenjem sistema eFaktura	Ostvareno	Video materijali (onlajn obuke i tutorijali) za primenu eFaktura na NALED-ovom Youtube kanalu do sada su ostvarili gotovo 200.000 pregleda. Tokom 2024. godine, NALED je kontinuirano koordinisao komunikaciju između privrede i Ministarstva finansija, obezbeđujući prenošenje pitanja članova o primeni sistema eFaktura, kao i distribuciju zvaničnih odgovora resornog ministarstva. Na osnovu iskustava u implementaciji i predloga privrede, NALED je u okviru Sive knjige 17 objavio preporuku za administrativno rasterećenje privrede u postupanju sa eFakturama, koju je dostavio Ministarstvu finansija.
2	Unapređen softver i/ili zakon na osnovu analize efekata i primene sistema eFaktura do kraja 2025.	Delimično ostvareno	Na osnovu analize i konsultacija sa članovima, NALED je u okviru Sive knjige 16 i 17 pripremio više preporuka za unapređenje Zakona o elektronskom fakturisanju i povezanih propisa, uključujući i preporuku 1.11 za administrativno rasterećenje postupanja sa elektronskim fakturama. Ministarstvo finansija je tokom godina unapređivalo sistem eFakturisanja, a NALED je doprineo kroz koordinaciju komunikacije između Ministarstva i privrede.

3.2 Unapređen sistem i sprovođenje javnih nabavki

#	Rezultat	Status	Obrazloženje
---	----------	--------	--------------

1	Registar ponuđača beleži rast aktivnih korisnika od najmanje 10% godišnje	Ostvareno	Unapređen Registar ponuđača funkcioniše bez problema i povećava se broj registrovanih pravnih lica kao ponuđača. U 2022. godini broj registrovanih ponuđača je bio 14.585, da bi taj broj skočio na 16.352 do kraja 2023, odnosno na 18.100 ponuđača do kraja 2024, i 19.393 u 2025. Broj registrovanih ponuđača je u protekle tri godine ukupno porastao za 33%.
2	Obučeno 2,000 naručilaca i ponuđača na temu primene zelenih, socijalnih i kriterijuma ekonomski najpovoljnije ponude do 2025.	Ostvareno	U 2022. je organizovano blizu 70 obuka o javnim nabavkama, i ukupno 1.239 naručilaca i ponuđača. Tokom 2023. organizovane su dodatne obuke kroz koje je obučeno još 1.009 ponuđača i naručilaca, dok je u 2024. godini obučen još 661 naručilac. U 2025. godini obučeno je 881 predstavnika naručilaca i ponuđača. Ukupno, NALED je uz podršku Švedske u posmatranom periodu obučio 3.790 naručilaca i ponuđača za sprovođenje javnih nabavki i primenu zelenih, socijalnih i kriterijuma najpovoljnije ponude.
3	Izrađeni modeli kriterijuma za zelene javne nabavke (15) i modeli kriterijuma za socijalne javne nabavke (5) do kraja 2025.	Ostvareno	NALED je pripremio 16 vodiča za primenu zelenih kriterijuma i pet vodiča za primenu socijalnih kriterijuma u javnim nabavkama. Vodiči su dostupni i na sajtu Kancelarije za javne nabavke , kao i na eLearning platformi koju je razvio NALED uz podršku Švedske i koja je dostupna svim zainteresovanim besplatno na www.lppp.rs .
4	Sprovedena najmanje jedna kampanja za jačanje svesti ponuđača i	Ostvareno	Svake godine NALED objavljuje PR tekstove i organizuje TV gostovanja na temu javnih nabavki.

	građana o javnim nabavkama godišnje		Tokom 2025/26. realizovani su jedan brifing za medije povodom predstavljanja rezultata istraživanja stavova građana, ponuđača i naručilaca, obuka za medije na lokalni i panel u okviru Core days konferencije na temu socijalnih kriterijuma, u saradnji sa portalom Blic Biznis. Ove aktivnosti rezultirale su sa više od 300 objava u medijima (TV, radio, štampa i portali) na temu javnih nabavki, sa posebnim fokusom na primenu kriterijuma kvaliteta. Od 2022. ukupno je zabeleženo više od 1250 objava, održana je jedna studijska poseta i četiri obuke za medije koje su okupile 50 novinara.
5	Organizovan trening trenera za javne nabavke inovacija i obuka za učesnike u javnim nabavkama inovacija do kraja 2025. godine	Ostvareno	Trening trenera je održan u novembru 2024, a 2025. su organizovane i prve dve obuke o inovacijama u javnim nabavkama za više od 50 naručilaca, koje su održali obučeni treneri.
6	Mapirani izazovi i dati predlozi za poboljšanje procesa javnih nabavki u naučnoistraživačkim organizacijama	Ostvareno	Identifikovane su prepreke i dati predlozi za unapređenje procesa javnih nabavki u naučno-istraživačkim organizacijama, kao i druge prepreke izvan javnih nabavki (npr. uvoz neregistrovanih medicinskih sredstava). U 2025. godini održano je pet obuka za naučnoistraživačke organizacije za unapređenje njihovih kapaciteta u javnim nabavkama i pripremljen je Vodič koji je mapirao sve nejasnoće i potencijalne probleme sa predlozima rešenja.
3.3 Unapređen poreski sistem			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje

1	Smanjeno poresko opterećenje niskih zarada do kraja 2025.	Delimično ostvareno	<p>Kroz Sivu knjigu i analize poreskog opterećenja zarada, posebno minimalne i prosečne, kao i komparativne analize poreskog klina, NALED se zalaže za smanjenje poreskog opterećenja zarada, posebno najnižih, putem značajnijeg povećanja mesečnog neoporezivog iznosa i uvođenja poreskih olakšica za izdržavane članove porodice. Ova preporuka je nekoliko godina bila jedna od prioriternih u Sivoj knjizi, a više godina je prva preporuka za Ministarstvo finansija (1.1). U 2022. godini, pored povećanja neoporezivog dela zarade, smanjena je zbirna stopa doprinosa za PIO (sa 25,5% na 25%), a propisano je i oslobođenje ili umanjenje plaćanja doprinosa u slučaju da poslodavac obavlja inovacionu delatnost ili zapošljava kvalifikovanog novozaposlenog što je dovelo do značajnijeg smanjenja poreskog opterećenja, iako manje od očekivanja privrednika. Dodatno, zarade su poreski rasterećene u 2023. godini smanjenjem stope doprinosa za PIO sa 25% na 24%, uz povećanje neoporezivog dela zarade.</p> <p>Ministarstvo finansija je povećalo neoporezivi iznos sa 28.423 dinara u 2025. na 34.221 dinar u 2026. godini, ali i minimalnu zaradu (20,4% iliti sa 308 na 371 dinar po radnom času, neto), tako da je efektivno poresko opterećenje minimalne zarade ostalo na istom nivou (poreski klin 36%). Ministarstvo</p>
---	---	---------------------	---

			je pokrenulo konsultacije na ovu temu, u koje je uključen i NALED.
2	Unapređeni propisi o PDV-u do kraja 2024.	Delimično ostvareno	Zakon o PDV-u je poslednji put izmenjen krajem 2022. godine, dok su u 2023. realizovane dve izmene Pravilnika o PDV-u o čemu je NALED izvestio u svom Kvartalnom izveštaju. NALED je pripremio veći broj preporuka za unapređenje propisa o PDV-u koje su objavljene u okviru Sive knjige 17 uključujući i skraćenje roka za povraćaj PDV-a (preporuka 1.4), ukidanje POPDV obrasca (1.5) i ukidanje PDV-a na donacije hrane (15.1) . Ministarstvo finansija je tokom 2025. osnovalo radnu grupu o izmenama poreskih zakona i njihovom usklađivanju sa EU regulativom, čiji je NALED član. NALED je kao član radne grupe pripremio predloge izmena Zakona o PDV-u i podneo ih Ministarstvu finansija.
3.4 Smanjeno parafiskalno opterećenje			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Unapređen metod obračuna za najmanje 10 neporeskih nameta za tri sektora (ministarstva) do kraja 2025.	Delimično ostvareno	Reforma digitalizacije plaćanja neporeskih prihoda, koja se na inicijativu i uz stručnu podršku NALED-a trenutno sprovodi, podrazumeva između ostalog i automatizaciju obračuna visine taksi i naknada. Izmenama

			<p>Zakona o Registru administrativnih postupaka (decembar 2025.) uspostavljena je Jedinствена evidencija neporeskih prihoda sa ciljem da do kraja oktobra 2026. popiše na strukturiran način sve takse i naknade u Srbiji i omogući automatski obračun visine ovih neporeskih prihoda. NALED je, u saradnji sa Kancelarijom za ITE i RSJP-om, odabrao pilot organe – Grad Vranje i Upravu za duvan – koji će prvi popisati sve svoje neporeske prihode i objaviti ih putem sistema Plati.</p>
2	<p>Unapređena transparentnost kroz fazno omogućavanje elektronskog plaćanja neporeskih nameta do 2025. godine</p>	Ostvareno	<p>Izmenama seta propisa iz decembra 2025. uvedena je obaveza organa da omoguće elektronsko plaćanje svih taksi i naknada, kao i proveru uplata po službenoj dužnosti, bez dostavljanja dokaza. Predviđeno je da se reforma sprovodi fazno tako da je od januara 2026, kroz unapređenje sistema Plati, omogućeno elektronsko plaćanje korišćenjem elektronske opšte uplatnice. Preko 400 organa obučeno je za korišćenje sistema Plati. Paralelno, organi su dužni da do kraja oktobra 2026. popišu sve takse i naknade u okviru Jedinствене evidencije neporeskih prihoda, te da ih povežu za svoje postupke u Registru administrativnih postupaka, kako bi se omogućila automatizacija obračuna visine takse/naknade. NALED pruža podršku u čitavom procesu, kroz koordinaciju i usaglašavanje stavova nadležnih institucija, izradu analiza, izradu predloga</p>

			zakonskih rešenja, i organizaciju obuka. Planirano je da do kraja maja 2026. bude obučeno više od 60 organa koji imaju najfrekventnije procedure za građane i privredu.
3	Izrađen model lokalnih odluka za odabrane administrativne takse do kraja 2025.	Ostvareno	NALED je izadio inicijalni model lokalnih odluka koji je dostavljen i razmatran sa Ministarstvom finansija i predstavnicima lokalnih samouprava. Međutim, trenutno je fokus reforme stavljen na sveobuhvatno rešenje za neporeske prihode putem sistema ePlati i popisa taksi i naknada kroz Jedinstvenu evidenciju neporeskih prihoda. Nakon uspostavljanja punih funkcionalnosti digitalizacije plaćanja neporeskih prihoda (kraj 2026.) planirana je implementacija modela lokalnih odluka kroz smernice Ministarstva finansija za izradu lokalnih budžeta.
4	Dodatne aktivnosti (realizovane van plana) Sprovođenje sveobuhvatne analize i uparivanja postupaka za potrebe sistema Plati	Ostvareno	Za potrebe sprovođenja reforme digitalizacije plaćanja taksi i naknada izvršena je detaljna analiza svih postupaka upisanih kroz Registar administrativnih postupaka u RSJP-u i Katalog postupaka u Kancelariji za ITE i uparivanje postupaka sa ciljem postavljanja osnova za kreiranje objedinjene baze postupaka koji bi se prikazivali na sistemu Plati. Upareno je preko 160 organa i preko 3000 postupaka.

Programski cilj 4: Unapređeni uslovi za razvoj e-uprave i e-poslovanja

4.1 Unapređeni elektronski servisi za građane i privredu			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Pripremljen predlog izmene Zakona o elektronskoj upravi do 2025. godine	Ostvareno	NALED je učestvovao u Radnoj grupi za izradu Nacrta zakona o elektronskoj upravi i tom prilikom smo inicirali više izmena, od kojih su najveće prepoznavanje pojma pametnog grada u Nacrtu zakona, obavezu čuvanja podataka, odnosno registara i evidencija državnih organa u kladu, što je ušlo u Nacrt zakona, kao i propisivanje prekršajne odredbe za organe koji na Portalu eUprava ne obezbede mogućnost elektronskog plaćanja taksi, naknada i drugih neporeskih nameta, čime je učinjen korak napred u daljoj reformi parafiskala. Predlozi za izmene su prihvaćeni od resornog ministarstva (MDULS), izuzev definisanja pametnog grada koji je ostao prepoznat tek kroz odredbu o budućoj izradi Platforme za pametne gradove kojom će koordinirati Kancelarija za IT i eUpravu. Ipak, Vlada RS još uvek nije usvojila izmene Nacrta zakona.
2	Predložene izmene Zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju do 2025. godine	Ostvareno	NALED je učestvovao u Radnoj grupi za izradu Nacrta izmena i dopuna Zakona o elektronskom dokumentu kojom rukovodi Ministarstvo informisanja i telekomunikacija. NALED je pružio značajan doprinos izradi Nacrta zakona kroz predloge izmena i dopuna na više iteracija dokumenta. Cilj izmena i dopuna Zakona jeste da se transponuje eIDAS 2.0

			<p>uredba, u čiju svrhu je NALED kroz donatorska sredstva izradio Ex-Ante analizu eIDAS 2.0 Uredbe, u saradnji sa kompanijom Visa, koja će između ostalog, služiti i za uvođenje Digitalnog identitetskog novčanika koji bi trebalo da omogući korišćenje digitalnih verzija identifikacionih dokumenata kod nas (lične karte, pasoša, saobraćajne, i vozačke dozvole). Analiza je predstavljena Ministarstvu informisanja i telekomunikacija, Ministarstvu unutrašnjih poslova i članovima Saveza za eUpravu. Očekuje se da Vlada RS usvoji Nacrt izmena i dopuna Zakona o elektronskom dokumentu u narednom periodu.</p>
3	<p>NALED je pružio podršku u izradi Uredbe o identifikaciji na daljinu do kraja 2025. godine</p>	Ostvareno	<p>NALED je pružio tehničku podršku Ministarstvu informisanja i telekomunikacija (MIT) u pripremi i usvajanju Uredbe o bližem uređenju uslova koje moraju da ispune šeme elektronske identifikacije za određene nivoe pouzdanosti, a kojom je omogućeno korišćenje video identifikacije prilikom izdavanja sredstva elektronske identifikacije osnovnog i srednjeg nivoa pouzdanosti, ali ne i za sredstva visokog nivoa pouzdanosti (kao što je npr. izdavanje kvalifikovanih elektronskih sertifikata za potpis i pečat i drugih kvalifikovanih usluga od poverenja). NALED je organizovao konsultacije sa zainteresovanim stranama o ovoj Uredbi, i dostavio predloge za unapređenje resornom ministarstvu.</p>

4	Sprovedeno najmanje jedno LEI istraživanje do kraja 2025. godine	Ostvareno	Prvo pilot istraživanje i Lokalni indeks eUprave (LEI) sprovedeno je među 119 lokalnih samouprava, a stepen razvoja e-uprave na lokalnu dostupan je od februara 2023. na sajtu www.lei.rs . MDULS je LEI uvrstio u Akcioni plan za sprovođenje Programa razvoja eUprave kao jedan od indikatora za ispunjenje ciljeva Programa, a u Nacrtu novog Programa LEI je jedna od aktivnosti čije bi sprovođenje podržao MDULS. U toku 2025. godine NALED je započeo rad na izradi novog LEI izveštaja. Metodologija je unapređena i način prikupljanja podataka od lokalnih samouprava je maksimalno pojednostavljen radi efikasnosti, dok je povećan broj podataka koji se preuzimaju iz relevantnih državnih baza. Sprovedena su tehnička unapređenja LEI softvera i veb sajta, čime je obezbeđena uporedivost novih podataka sa rezultatima iz 2022. godine. Posebna novina predstavlja unapređenje LEI mape sa novim grafičkim prikazom. Novo istraživanje je u toku i biće sprovedeno do sredine 2026, a obezbeđena su i sredstva za sprovođenje istraživanja i u naredne dve godine (do 2028. godine).
---	--	-----------	---

4.2 Unapređene elektronske komunikacije i uslovi za razvoj savremene digitalne infrastrukture

#	Rezultat	Status	Obrazloženje
---	----------	--------	--------------

1	Sprovedena optimizacija i digitalizacija najmanje jedne procedure u oblasti elektronskih komunikacija do kraja 2025.	Ostvareno	<p>Nakon usvajanja Pravilnika o tehničkim uslovima za registraciju krajnjih korisnika usluge sa plaćanjem unapred, svi mobilni operateri započeli su proces pojednostavljenja procedure registracije neregistrovanih pripejd korisnika uspostavljanjem specijalizovanih aplikacija za tu svrhu – umesto da odlaze na šalter poslovnica i čekaju u redovima da bi registrovali svoj pripejd broj, građani mogu to da urade i elektronskim putem. NALED je partner resornom ministarstvu u sprovođenju 15 aktivnosti u okviru Strategije elektronskih komunikacija, u okviru koje će se raditi na optimizaciji i digitalizaciji više procedura u oblasti elektronskih komunikacija.</p>
2	Usvojen Zakon o širokopojasnom internetu uz učešće NALED-a do kraja 2025. godine	Delimično ostvareno	<p>NALED je pružio podršku Ministarstvu informisanja i telekomunikacija u izradi Nacrta zakona o širokopojasnom internetu (zvanično Zakona o merama za smanjenje troškova postavljanja elektronskih komunikacionih mreža vrlo visokog kapaciteta) kroz učešće u radnoj grupi za njegovu izradu. Javna rasprava povodom Nacrta sprovedena je u periodu od 17. septembra do 6. oktobra 2025. godine, pri čemu su prihvaćena četiri predloga NALED-a, dok je jedan predlog delimično usvojen. NALED je pružio i tehničku podršku MIT-u da na adekvatan način transponuje EU regulativu u ovoj oblasti. Očekuje se da Vlada RS usvoji Nacrt.</p>

3	Stvoreni uslovi za uvođenje 5G mreža u Srbiji do kraja 2025. godine	Ostvareno	<p>Ministarstvo informisanja i telekomunikacija započelo je sa procesom uvođenja 5G mreža u Srbiji izradom dva podzakonska akta – Predloga pravilnika o minimalnim uslovima za izdavanje pojedinačnih dozvola za korišćenje radiofrekvencijskog spektra na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja u radiofrekvencijskim opsezima, i Predloga uredbe o utvrđivanju mera za smanjenje bezbednosnih rizika povezanih sa uvođenjem i radom mobilnih elektronskih komunikacionih mreža pete generacije. Tokom 2025. godine uvedena je 5G mreža nakon sprovedenog javnog nadmetanja, a RATEL je 2. decembra 2025. godine dodelio dozvole operatorima Telekom Srbija, Yettel i A1 Srbija. NALED je pružio podršku uspostavljanju 5G mreže kroz višegodišnje zalaganje za pojednostavljenje procedura i smanjenje troškova postavljanja baznih stanica mobilne telefonije, i kontinuirani dijalog sa nadležnim institucijama i operatorima. Takođe, usvojeni su Pravilnik o izvorima nejonizujućih zračenja od posebnog interesa, vrstama izvora, načinu i periodu njihovog ispitivanja i Pravilnik o granicama izlaganja nejonizujućim zračenjima, a NALED je dostavio Ministarstvu sugestije za Polazne osnove Nacrta zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja i uključen je u proces kroz davanje predloga, komentara i sugestija.</p>
---	---	-----------	--

4	Pružena podrška u uvođenju širokopojasnog interneta u ruralnim područjima do kraja 2025.	Ostvareno	NALED u okviru projekta razvoja širokopojasne infrastrukture u Srbiji (Rural Broadband) koji finansira EBRD, pruža podršku Ministarstvu informisanja i telekomunikacija u implementaciji – do sada je od planiranih 4.935 km optičke <i>middle mile</i> infrastrukturne mreže izgrađeno 1.533 km ili 31% planirane mreže. Takođe, do sada je od planiranih 127.383 domaćinstava ovim projektom obuhvaćeno 58.289. NALED je pružio pravnu i organizacionu podršku Ministarstvu u ovom procesu i komunikaciji sa LS, kao i u promociji ciljeva projekta i prednostima uvođenja brzog interneta. Krajem decembra je najavljen nastavak projekta i druga faza radova koja će trajati do 2027.
5	Pokrenuta inicijativa za razvoj pametnih gradova do kraja 2025.	Ostvareno	NALED je u toku 2024. godine uradio Analizu regulatornog okvira za pametne gradove u Srbiji koja je predstavljena na sastancima sa zainteresovanim stranama (MDULS, ITE, lokalne samouprave). Dodatno, NALED je predlagao regulisanje ovog pitanja kroz Zakon o elektronskoj upravi, u čiji Nacrt je ušlo i uspostavljanje Nacionalne platforme za razvoj elektronskih usluga Pametni grad. Tokom 2024, NALED je sproveo ciklus obuka za lokalne samouprave na temu pametnih gradova . Potom je izrađen Nacrt uredbe koja bi mogla da reguliše oblast pametnih gradova, a resornom ministarstvu i relevantnim organima predstavljeni su i

			<p>alternativni načini regulisanja kroz smernice i “meko” pravo. Krajem 2024. NALED je otpočeo sa sprovođenjem projekta – Ka pametnim zelenim i održivim gradovima u Srbiji, koji finansira GIZ, zajedno sa privatnim partnerima. Cilj projekta je pilotiranje pametnih rešenja u pet lokalnih samouprava, te kreiranje planova razvoja puta ovih gradova i opština ka pametnim gradovima. Tokom 2025. i početkom 2026. godine, izrađena je analiza početnog stanja za Kragujevac, Pirot, Veliko Gradište, Vrnjačku Banju i Rašku, kao i predfinalne verzije specijalizovanih planova razvoja. U toku je nabavka opreme za pametna rešenja za navedene lokalne samouprave, čija se implementacija očekuje do kraja 2026. godine.</p>
4.3 Unapređena znanja i svest o eUslugama			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Broj korisnika eUprave među građanima i privredom se povećava za 10% godišnje	Ostvareno	Broj korisnika Portala eUprava porastao je sa 1.320.305 korisnika u aprilu 2022. godine na preko 2,8 miliona u aprilu 2026. godine, što predstavlja ukupan rast od 112%, odnosno prosečan godišnji rast od 20%, i potvrđuje snažan trend povećanja broja korisnika. Ovo je veliki rezultat Kancelarije za IT i eUpravu, a NALED je dao doprinos kroz kampanju Godina Digitalizacije (2024) i implementaciju komunikacionih kampanja u okviru prvog i drugog EDGE projekta - Communication and Citizen Feedback koji se sprovodi od maja 2022. do maja 2026. sa

			<p>ciljem promocije korišćenja eUprave i elektronskih usluga među građanima i privredom. Nakon sprovedenih istraživanja stavova korisnika Portala eUprave, tokom 2025. NALED je pripremio analizu i predloge za unapređenje i optimizaciju sadržaja (SEO) na Portalu. U okviru Digitalnog karavana tokom marta i aprila 2026. godine, NALED pruža podršku Kancelariji za IT i eUpravu kroz realizaciju lokalnih događaja usmerenih na otvaranje eID naloga, kao i obuke za korišćenje eBolovanja i sistema ePlati.</p>
2	Edukovano najmanje 100 pružalaca eUsluga godišnje	Ostvareno	<p>Uz podršku Švedske i Projekta za dobro u toku 2024. godine sprovedene su tri obuke za ukupno 194 službenika – pružalaca eUsluga, na temu korišćenja softverskih rešenja ePisarnica i eArhiv. Tokom 2025. godine, edukovano je preko 150 službenika za upotrebu eUsluga u okviru projekta eUprava za sve. 2026. NALED je pokrenuo niz obuka u 10 lokalnih samouprava za upotrebu softvera eBolovanje – Poslodavac i sistema za elektronsko plaćanje – tokom marta i aprila kroz ove obuke je prošlo preko 100 lokalnih službenika.</p>
3	Organizovana najmanje jedna kampanja za jačanje svesti godišnje	Ostvareno	<p>NALED je u okviru prvog EDGE projekta od 2022. do 2024. pružio podršku Kancelariji za ITE u podsticanju građana da otvore eID i postanu eGrađani, kao i promociji eUsluga kroz široku medijsku kampanju „Preko eUprave lakše je“ – glavni</p>

			<p>promotivni video je pogledalo preko milion građana. Tokom 2024. NALED je pružio podršku u sprovođenju promotivne kampanje Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave i Kancelarije za ITE „Država na dugme“ kroz izradu flajera, info listova, postera i video uputstva za korišćenje nove elektronske usluge ePisarnica. Tokom 2025. je obezbeđen nastavak EDGE projekta u okviru koga je realizovana bilbord i medijska kampanja za ključne eUsluge. Fokus daljih aktivnosti u 2026. godini usmeren je na promociju elektronskih usluga u jedinicama lokalne samouprave, kroz isticanje primera uspešne digitalne transformacije i dobrih praksi, sa ciljem da se motivišu i druge lokalne samouprave da unaprede svoje digitalne servise i krenu istim putem.</p>
4	Promovisano najmanje pet servisa eUprave godišnje	Ostvareno	<p>U okviru EDGE projekta 2022-2024, i 2025-2026, promovisane su brojne elektronske usluge koje su dostupne korisnicima na Portalu eUprava, uključujući LPA, eSanduče, zakazivanje termina za ličnu kartu ili pasoš, naručivanje izvoda iz matičnih knjiga, produženje vozačke dozvole i druge. 2024. organizovana je kampanja za ePisarnicu i predstavljanje softvera eArhiv. NALED je kroz svoj podkast i svoje medijske biltene dodatno promovisao portale za prijavu sezonskog i frilens rada, sistem eBolovanje – Poslodavac za elektronsku razmenu podataka o privremenoj sprečenosti za rad,</p>

			<p>kao i sistem ePlati za elektronsko kreiranje uplatnica. Tokom 2025. godine sprovedeno je 10 terenskih poseta lokalnim samoupravama, kroz projekat eUprava za sve, za promociju elektronskih usluga i sistem, i njihovo uvođenje, uključujući aplikaciju za elektronsku identifikaciju, eSanduče, ePlaćanje i ePlati, ePisarnicu i državni softver Pisarnica, sistem eZUP, interni "CRM" sistem, ePečat u kladu, Notification Engine System i eVrtić, u saradnji sa Kancelarijom za IT i eUpravu i UNDP-em. Krajem 2025. NALED je podržao kampanju za upis svojine „Svoj na svome“ kroz izradu sajta, oglasa, i promotivnih materijala, a 2026. je objavljen i podkast na tu temu. Tokom marta i aprila 2026. realizuju se info dani i Karavan eUprave u 15 lokalnih samouprava širom Srbije u cilju promocije eGrađana i svih usluga koje su im dostupne na portalu eUprave, kao i organizacije obuka za korišćenje sistema eBolovanje - Poslodavac, i ePlati za elektronsko plaćanje taksi i naknada.</p>
4.4 Unapređena informaciona bezbednost i uslovi za razvoj veštačke inteligencije			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Uspostavljeno cloud rešenje za pouzdano čuvanje podataka lokalnih samouprava do 2025. godine	Delimično ostvareno	NALED je sproveo istraživanje među lokalnim samoupravama kada je reč o njihovim potrebama za pouzdano čuvanje podataka JLS u Državnom data centru. Ovo istraživanje i celu inicijativu predstavili smo relevantnim organima, kao i Kancelariji za ITE. Zaključeno je

			<p>da lokalne samouprave nemaju mnogo podataka koji su isključivo u njihovoj nadležnosti, a za koje čuvanje već nije obezbeđeno, sem računovodstvenih podataka. Takođe, NALED je predložio izmene Zakona o elektronskoj upravi na način da se omogući čuvanje svih registara i evidencija u Državnom data centru, što je resorno ministarstvo prihvatilo.</p>
2	<p>Usvojen Zakon o informacionoj bezbednosti uz podršku NALED-a do kraja 2024. (odloženo do 2025. godine)</p>	Ostvareno	<p>NALED je pružio podršku Ministarstvu informisanja i telekomunikacija u izradi novog Nacrta i usvajanju Zakona o informacionoj bezbednosti. Predlog zakona je do izbora nove Vlade Srbije bio u skupštinskoj proceduri, a zatim je usvojen u oktobru 2025. godine. Zakon je usklađen sa EU NIS2 Direktivom, a NALED je od 2023. godine pružao podršku nadležnom ministarstvu u pripremi različitih verzija zakona i usklađivanju sa pomenutom EU direktivom uz planirano dalje učešće u pripremi podzakonskih akata.</p>
3	<p>Usvojeni svi podzakonski akti Zakona o informacionoj bezbednosti do kraja 2025. godine uz podršku NALED-a</p>	Odloženo	<p>S obzirom da je Zakon o informacionoj bezbednosti usvojen krajem 2025, očekuje se da resorno Ministarstvo tokom 2026. započne rad na usvajanju podzakonskih akata uz učešće NALED-a.</p>

4	Unapređen Portal otvorenih podataka na osnovu korisničkog iskustva do 2025. godine	Delimično ostvareno	Iako je NALED u toku 2024. održao više sastanaka Radne grupe za podatke u okviru Saveza za eUpravu i relevantnim organima izneo preporuke za unapređenje Portala otvorenih podataka, do samog unapređenja Portala još uvek nije došlo budući da ono zavisi i od ograničenja koja su uslovljena samom licencom koju resorni organ ima nad Portalom. Ipak, u radu sa 10 lokalnih samouprava koje su izabrane u sklopu projekta eUprava za sve, NALED pruža podršku LS u otvaranju podataka i njihovom objavljivanju na Portalu otvorenih podataka.
5	Pripremljene preporuke za optimizaciju i unapređenje razvoja chatbot servisa državnih organa do kraja 2025. godine	Ostvareno	U toku 2024. u više navrata je održano strateško planiranje sa resornim organom radi unapređenja razvoja chatbot servisa. Kancelarija za IT i eUpravu je implementirala krajem 2025. godine chatbot (digitalnog asistenta koji koristi veštačku inteligenciju) na Portalu eUprava nakon tehničkih dorada i unapređenja.

Programski cilj 5: Unapređeni uslovi za preduzetništvo i inovacije

5.1 Unapređeni uslovi za razvoj MMSPP sektora			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje

1	Uvedena najmanje jedna podsticajna mera ili olakšica za preduzetnike u skladu sa preporukom NALED-a do kraja 2025.	Ostvareno	<p>Na inicijativu NALED-a produženo je ograničenje rasta obaveza paušalaca od 10% do kraja 2027, usvajanjem izmena Uredbe o bližim uslovima, kriterijumima i elementima za paušalno oporezivanje obveznika poreza na prihode od samostalne delatnosti, koja predstavlja značajno olakšanje za više od 170.000 paušalno oporezivanih preduzetnika u Srbiji, omogućavajući im predvidivije i stabilnije poslovanje.</p> <p>U ime Saveta za male biznise NALED je u 2025. podneo više inicijativa za izmenu propisa u ovoj oblasti, uz organizaciju sastanaka sa predstavnicima nadležnih institucija. Sa predstavnicima Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje pokrenuta je inicijativa za unapređenje postupka upisa staža osiguranja za preduzetnike u evidenciju PIO fonda. Naredni korak je sastanak sa Poreskom upravom o integraciji sistema dve institucije, sa ciljem uspostavljanja automatskog upisa staža preduzetnika.</p> <p>Upućen je i zahtev Narodnoj banci Srbije za tumačenje odredaba Zakona o deviznom poslovanju koje se odnose na onlajn kartična plaćanja nerezidenata u korist rezidentnih trgovaca. Ovom dopisu su prethodile konsultacije sa predstavnicima malih biznisa, banaka, kartičnih šema, pružaoca usluga internet plaćanja, predstavnicima onlajn trgovaca i pravnim savetnicima. Ministarstvu finansija je podneta</p>
---	--	-----------	---

			inicijativa za unapređenje sistema paušalnog oporezivanja, kao inicijativu koja je rezultirala donošenjem odluke da se ograniči rast poreske osnovice za preduzetnike paušalce za najviše 10% do kraja 2027. godine. U skladu sa pozivom Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja za učešće u javnoj raspravi, NALED je uputio komentare na Nacrt zakona o radnoj praksi.
2	Olakšan pristup izvorima finansiranja za MSP-ove do kraja 2024. godine (produženo do 2025)	Ostvareno	U okviru Programa osnaživanja žena i malih biznisa - Snažne i važne, dodeljeno je pet grantova za preduzetnice u iznosu od po 10.000 funti . Takođe, u martu 2026. rganizovana je i radionica za više od 150 preduzetnica na kojima su im predstavljani programi podrške Fonda za razvoj i EU projekti namenjeni malim preduzećima, kako bi lakše pristupili dostupnim finansijskim i razvojnim instrumentima. NALED u okviru istog projekta pruža podršku trima jedinicama lokalne samouprave u unapređenju planova lokalnog ekonomskog razvoja, sa ciljem da lokalne mere budu usmerenije ka podršci malim biznisima i da se budžetska sredstva koriste efikasnije.
3	Uspostavljena i puštena u rad onlajn platforme za saradnju malih i velikih biznisa do kraja 2025. godine	Ostvareno	Tokom 2025. godine, platforma za povezivanje velikih i malih biznisa (B2B) je izrađena i predata Ministarstvu nauke, tehnološkog razvoja i inovacija. Ova platforma omogućava

			malim i velikim biznisima da se registruju putem ConstantID-a, da kreiraju oglase ponude i/ili potražnje usluga ili roba, zakazuju sastanke putem kalendara, komuniciraju putem poruka, sve u cilju lakšeg uspostavljanja saradnje. Tokom 2026. godine, NALED će zajedno sa Ministarstvom organizovati promotivne radionice i pružati podršku biznisima pri unosu podataka, kako bi se obezbedila puna primena platforme.
4	Redovno održavanje i unapređenje portala Mali biznis informator do kraja 2025. godine	Delimično ostvareno	Do kraja 2024. godine, NALED je radio na redovnom održavanju i unapređenju portala Mali biznis informator , kao i izrade biltena za preduzetnike, u saradnji sa Ministarstvom privrede. Projekat se završio i nije nastavljen u 2025. jer nisu obezbeđena dodatna sredstva.
5	Izvršena Analiza efekata primene EU regulative o obelodanjivanju finansija (Sustainable Finance Disclosure Regulation Directive) i regulative o oporezivanju (taksonomiji) na MSP u Srbiji koje su osnov za ESG	Nije ostvareno	Za ovu aktivnost NALED nije obezbedio donatorsku podršku.
6	Osnivanje Saveta za male biznise u okviru NALED-a do kraja 2025. godine	Ostvareno	Savet za male biznise je osnovan u aprilu 2025. odlukom Upravnog odbora NALED-a, a uz projektnu podršku Britanske ambasade. U toku 2025. definisana je Agenda SMB, i pokrenute inicijative za izmenu propisa u resoru Ministarstva finansija i Ministarke bez portfelja zadužene za rodnu ravnopravnost.

7	Podržan najmanje jedan projekat socijalnog, omladinskog i/ili ženskog preduzetništva godišnje	Ostvareno	Od 2023. do 2025. NALED je realizovao projekat Zajedno za kulturni turizam sa ciljem osnaživanje žena zanatlija kroz čitav niz edukativnih radionica i kolonija. Projekat je krunisan izložbom na kojoj su predstavljeni zajednički proizvodi žena zanatlija iz pograničnih područja Srbije i Bosne i Hercegovine. Takođe, NALED je u novembru 2024. godine počeo sa sprovođenjem projekta Snažne i važne sa ciljem pružanja podrške ženskom preduzetništvu kroz grantove, edukativne radionice, mentorstvo i povezivanje preduzetnica. U okviru pomenutog projekta, krajem 2025. godine dodeljeno je pet grantova za preduzetnice u iznosu od po 10.000 funti .
8	Dodatne aktivnosti (realizovane van plana) Podrška unapređenju javnih politika u domenu socijalnog preduzetništva	Ostvareno	NALED je potpisao Memorandum o saradnji sa Gradom Kragujevcem na unapređenju lokalnih politika i mehanizama podrške socijalnom preduzetništvu. Takođe, NALED je pripremio predloge izmena uredbe za zakup poslovnog prostora u javnoj svojini po povoljnijim uslovima za subjekte socijalnog preduzetništva, kao i predloge izmena i dopuna Zakona o javnim nabavkama u delu koji se odnosi na rezervisane javne nabavke za socijalna preduzeća.
5.2 Unapređen strateški i regulatorni okvir za razvoj inovacija			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje

	Podržano formiranje i rad Nacionalnog Saveta za inovacije do kraja 2024.	Odloženo	NALED je, u saradnji sa Ministarstvom nauke, tehnološkog razvoja i inovacija, izradio koncept Koordinacionog tela za unapređenje pozicije Srbije na međunarodnim listama razvoja inovacionih sistema, koje treba da obavlja poslove Nacionalnog saveta za inovacije. Koncept je predstavljen ministarki u junu 2024. godine i pozitivno je prihvaćen. Međutim, usled društveno-političkih promena, ova tema nije bila prioritet pa Koordinaciono telo još uvek nije osnovano.
2	Objavljene najmanje tri Sive knjige inovacija do kraja 2025.	Delimično ostvareno	Prvo izdanje Sive knjige inovacija koje je donelo 60 preporuka iz 7 oblasti za unapređenje uslova za inovativno i visokotehnološko preduzetništvo u Srbiji predstavljeno je aprila 2022. dok je drugo izdanje sa 45 preporuka (od čega 12 novih), predstavljeno na završnoj konferenciji Projekta, u decembru 2023. Treće izdanje Sive knjige inovacija predstavljeno je na konferenciji početkom aprila 2026, dok se u toku 2025. radilo na prikupljanju i uobličavanju preporuka.
3	Sprovedeno najmanje tri preporuke Sive knjige inovacija godišnje	Delimično ostvareno	https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2024/8/3/reg Tokom 2025. godine, nekoliko preporuka iz Sive knjige inovacija je delimično ostvareno. U maju 2025. objavljene su Smernice za realizaciju saradnje nauke i privrede u okviru doktorskih studija – industrijskih doktorata (preporuka 2.1). U periodu od aprila do decembra 2025.

			<p>Ministarstvo je unapredilo platformu Otvorene istraživačke infrastrukture (e4i), u okviru koje je dodatno razvijen i pušten u rad S2B segment namenjen saradnji nauke i privrede, dok je istovremeno ažuriran i u funkciju stavljen B2B portal za povezivanje velikih kompanija i malih i srednjih preduzeća (preporuka 2.3). Izmenama i dopunama Uredbe o carinskim postupcima i carinskim formalnostima ubrzan je protok poštanskih i ekspres pošiljki, što posredno može doprineti i bržem uvozu uzoraka od značaja za istraživanje i razvoj (preporuka 6.2). Takođe, donošenjem novog Zakona o uvozu i izvozu robe dvostruke namene olakšan je uvoz ove robe za istraživačko-razvojne svrhe uvođenjem pojednostavljene procedure i Nacionalne kontrolne liste. (preporuka 4.9). Izmenama Zakona o planiranju i izgradnji, Zakona o elektronskim komunikacijama, donošenjem Pravilnika o granicama izlaganja i izvorima nejonizujućih zračenja, kao i izdavanjem instrukcija radi ujednačavanja prakse u postupcima procene uticaja na životnu sredinu, unapređeni su uslovi za postavljanje i rad radio-baznih stanica (preporuka 5.2).</p>
4	Priprema najmanje pet komentara godišnje na zakone/predloge izmena i dopuna zakona u oblasti inovacija	Delimično ostvareno	<p>Tokom 2025. godine NALED je, u saradnji sa RSJP-om, pripremio zajedničke predloge izmena Zakona o uvozu robe dvostruke namene kako bi se uvela skraćena procedura za dozvole</p>

			<p>za uvoz i izvoz robe dvostruke namene za istraživanje i razvoj. Paralelno je završen drugi krug konsultacija i usaglašavanja predloga izmena Pravilnika o uvozu neregistrovanih medicinskih sredstava, kojim bi se omogućilo inovativnim subjektima da pojednostavljeno, u svoje ime, uvoze neregistrovana medicinska sredstva za istraživanje i razvoj. Upućen je i zahtev Narodnoj banci Srbije za tumačenje odredaba Zakona o deviznom poslovanju koje se odnose na onlajn kartična plaćanja nerezidenata kako bi se omogućilo da startapi naplaćuju svoje usluge i prodaju robu online, u inostranoj valuti.</p>
5	Priprema najmanje jedne Analize efekta javnih politika i propisa u oblasti inovacija godišnje	Ostvareno	<p>U okviru projekta StarTech izrađena je Analiza procesa sprovođenja kliničkih ispitivanja lekova i medicinskih sredstava sa preporukama za unapređenje, kao i analiza regulative u oblasti digitalne imovine iz koje su proistekle preporuke za treće izdanje Sive knjige inovacija. Paralelno je u toku izrada analize postupaka izdavanja uvoznih dozvola za predmete nabavke koji su najčešće potrebni naučno-istraživačkim organizacijama, radi identifikovanja tačaka za pojednostavljenje procedura.</p>
5.3 Obezbeđena podrška za inovatore			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Dodeljeni grantovi u vrednosti od 500.000 dolara godišnje za	Ostvareno	U okviru Startech programa podrške inovativnim preduzećima, kroz pet godišnjih

	visokotehnoška i inovativna domaća preduzeća do 2025.		ciklusa NALED je uz podršku kompanije PMI dodelio 106 grantova startapima i MSP u ukupnoj vrednosti oko 3,7 miliona USD. Krajem 2025. je završen peti po redu Staretech konkurs dodelom 12 grantova u vrednosti od pola miliona dolara.
2	Obezbeđena mentorska podrška za najmanje 30 inovatora godišnje	Ostvareno	Tokom 2025. godine u okviru StarTech projekta su organizovane dve radionice o zaštiti intelektualne svojine koje je pohađalo ukupno 20 startapa, radionica o poreskom finansijskom savetovanju za 6 startapa, dve radionice o strategiji ulaska na tržište sa ukupno 22 startapa i dve radionice o finansijskim instrumentima za razvoj startapa sa 15 učesnika. Za 12 novih StarTech grantista organizovana je radionica za upravljanje grant programom.
3	Podržano najmanje 10 startapova kroz akceleratori program do kraja 2025.	Ostvareno	U okviru Programa podrške ubrzanom razvoju startapa tokom 2025. godine pruženo je ukupno 360 časova mentorskog programa za pet startapova. Tokom oktobra i novembra 2025. godine obezbeđena je mentorska podrška za 13 startapa, sa fokusom na pripremu za nastup na međunarodnom sajmu Slush u Helsinkiju, uz obezbeđenu finansijsku podršku za odlazak na sajam. Tokom 2026. godine planira se nastavak ovog programa za nove StarTech grantiste.
4	Omogućen razvoj i/ili plasman inovativnih	Ostvareno	Korisnici StarTech grantova danas su prisutni na više od 27

	usluga i proizvoda na jednom ili više stranih tržišta za najmanje 20 startapova do kraja 2025.		svetskih tržišta i zaštićeno je oko 100 prava intelektualne svojine. Kroz treninge, networking događaje, konsultacije i podršku mentora, kao i kontinuirano praćenje potreba grantista, NALED nastoji da proširi delovanje kompanija i na druga tržišta. Tokom 2024. godine osnovan je osnovan je Pop-Up Export Hub u Nišu sa ciljem podrške startapima da izvoze. Tim povodom sklopljen je i Memorandum o razumevanju sa Naučno-tehnološkim parkom u Nišu. NALED-ova Laboratorija inovativnih politika izradila je Analizu tržišta Dalekog istoka, i organizovana je Nedelja izvoza na tržišta Dalekog istoka . U junu 2025. kroz speed dating sesiju na Export Hubu , više od 30 startapa se predstavilo četvorici investitora, a pripremljen je i Vodič za izvoz na nordijska tržišta .
5	Dodeljena sredstva za 10 istraživačkih timova u oblasti otvorenih inovacija do kraja 2024. (produženo do 2025/26. godine)	Delimično ostvareno	U okviru projekta PMInnovia u 2025. godini su potpisana četiri ugovora sa istraživačkim timovima za razvojne projekte koji će kroz koncept otvorenih inovacija podstaći transfer tehnologije i pomoći istraživačima da svoje proizvode i usluge komercijalizuju. U toku 2026. godine će se nastaviti sprovođenje ove inicijative, te se očekuje da će još timova dobiti podršku.
5.4 Unapređeni uslovi za istraživanje i razvoj			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Praksa izrade industrijskih doktorata uvedena na najmanje jednom	Ostvareno	U maju 2025. godine izrađene su i objavljene Smernice za sprovođenje zajedničkih

	fakultetu do kraja 2024. (produženo do 2025. godine)		<p>istraživanja nauke i privrede – industrijskih doktorata, a Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija je aktivno učestvovalo u konsultativnom procesu. Smernice su promovisane u okviru Naučnog karavana koji je posetio četiri univerzitetska centra u zemlji, kao i u okviru 67. Međunarodnog sajma tehnike i tehničkih dostignuća. U toku redovnog rada sa naučno-istraživačkim organizacijama mapirani su pojedinačni slučajevi industrijskih doktorata, ali ne postoji sistemsko praćenje ostvarenja ovog indikatora.</p>
2	Pojednostavljena procedura za uvoz materijala relevantnih za istraživanje i razvoj do kraja 2024. (produženo do 2025. godine)	Ostvareno	<p>Ministarstvo unutrašnje i spoljne trgovine je aprila 2025. usvojilo novi Zakon o uvozu i izvozu robe dvostruke namene, koji je prihvatio predloge NALED-a date u Sivoj knjizi inovacija da se roba za istraživanje i razvoj uvozi po pojednostavljenoj proceduri. Međutim, primena te posebne procedure još uvek izostaje jer nije donet predviđeni podzakonski propis (pravilnik) - što je jedna od preporuka u novom izdanju Sive knjige inovacija.</p> <p>Dodatno, NALED je u saradnji sa Ministarstvom zdravlja i Agencijom za lekove i medicinska sredstva izradio Pravilnik o uvozu neregistrovanih medicinskih sredstava, čije usvajanje se uskoro očekuje. U toku je izrada analize uvoznih procedura pet materijala/predmeta koje naučno-istraživačke organizacije najčešće uvoze.</p>

3	Sprovođenje mentorskog programa/treninga u oblasti transfera tehnologije sa najmanje tri NIO do kraja 2025. godine	Ostvareno	NALED je u decembru 2024. godine organizovao dvodnevni trening za devet od 14 inovacionih inkubatora. Teme obuka su bile zaštita intelektualne svojine i izrada biznis plana. U okviru projekta InnoLeaders, koji NALED sprovodi u saradnji sa TUM International i FON-om, izrađena je analiza kompetencija za tri kategorije učesnika: inovacione lidere, posrednike znanja i inovacione specijaliste, na osnovu koje su razvijena i tri programa obuke. Obuka za inovacione lidere, koju je pohađalo 19 učesnika, uključivala je onlajn trening, zadatak i studijsku posetu Minhenu . U martu 2026, dodeljeni su sertifikati koje je izdao TUM International . Obuka za drugu i treću grupu učesnika biće realizovana tokom 2026.
4	Pružanje stručne podrške uspostavljanju BIO4 kampusa	Ostvareno	NALED, u okviru StarTech projekta i na inicijativu BIO4 kampusa, izradio je Analizu procesa sprovođenja kliničkih ispitivanja u Srbiji u decembru 2025. godine. U planu je i organizacija studijske posete Danskoj na temu kliničkih ispitivanja, sa ciljem primene primera dobre prakse u našem sistemu. Takođe je izrađena i Analiza sprovođenja javnih nabavki predmeta neophodnih za naučno-istraživački rad, sa ciljem unapređenja procedura kako bi se olakšalo poslovanje stanara BIO4 kampusa.
5	Dodatne aktivnosti (realizovane van plana)	Ostvareno	StarTech je podržao organizaciju 67. Međunarodnog sajma tehnike i tehničkih dostignuća, kroz organizaciju više različitih

	Promocija saradnje nauke i privrede		<p>panela na teme industrijskih doktorata, povezivanja nauke i privrede uz prenos najboljih praksi iz Nemačke, javnih nabavki i uvoza predmeta neophodnih za naučnoistraživački rad, i kliničkih istraživanja. Tokom novembra i decembra 2025. NALED je organizovao Naučni karavan za promociju saradnje nauke i privrede koji je okupio više od 70 učesnika u univerzitetskim gradovima u zemlji – Beogradu, Nišu, Kragujevcu i Novom Sadu. Na događajima su predstavljeni Vodič kroz proces i dobre prakse transfera tehnologije i Smernice za realizaciju saradnje nauke i privrede u okviru doktorskih studija - industrijskih doktorata. U okviru projekta Empower Innovation, organizovana su i dva sajma „Nauka u akciji“ u Novom Sadu i Beogradu sa 37 predstavljenih naučnih radova iz više naučnih institucija (NTP Novi Sad, Fakultet tehničkih nauka, Institut BioSense, Poljoprivredni fakultet, Institut za multidisciplinarna istraživanja i FINS – Naučni institut za prehrambene tehnologije). NALED je pokrenuo konsultacije sa naučnom zajednicom i privredom u vezi sa osnivanjem Foruma za primenjenu nauku koje je planirano do kraja 2026. godine.</p>
5.5 Unapređeni uslovi za korišćenje vozila budućnosti i prateće infrastrukture			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Usvojen Program za mobilnost budućnosti do kraja 2025.	Nije ostvareno	Tema mobilnosti više nije u fokusu usled promene prioriteta

			u oblasti inovacija i nedostatka podrške donatora.
2	Unapređena infrastruktura za električna i hibridna vozila u Srbiji do kraja 2025.	Delimično ostvareno	Izmenama Pravilnika o posebnoj vrsti objekata i posebnoj vrsti radova za koje nije potrebno pribavljati akt nadležnog organa iz 2023. godine propisano je da za postavljanje punjača za električna vozila u zaštitnom pojasu državnog ili opštinskog puta nije potrebno rešenje za izvođenje radova. Time je delimično rešena preporuka Sive knjige inovacija (preporuka 5.4) koja se odnosi na olakšavanje uslova za postavljanje punjača za električna vozila. Preostalo je da se omogući da se i punjači van ovih zaštitnih pojaseva postavljaju bez posebnog rešenja, samo uz saglasnost EDB-a.
3	Sprovedeno istraživanje o potrebama JLS za punjačima za električna i hibridna vozila do 2025.	Nije ostvareno	Nisu obezbeđena sredstva za sprovođenje istraživanja.
4	Prelazak na sistem naplate po utrošku energije, a ne prema provedenom vremenu do kraja 2025. godine	Odloženo	U novom izdanju Sive knjige inovacija nalazi se preporuka koja se odnosi na Regulisanje naplate punjenja električnih i hibridnih vozila i bliže uređenje uslova pružanja te usluge. Predlaže se donošenje Zakona o infrastrukturi za alternativna goriva, kao i prateći podzakonski propisi, kako bi se uredila usluga punjenja od strane vlasnika punjača za motorna vozila, odnosno vozila koja se snabdevaju električnom energijom. Ovim zakonom bi se

			uredila i druga pitanja vezana za rad punjača, uključujući prava i obaveze pružalaca usluga punjenja i minimalne tehničke uslove koje je neophodno da ispune.
5.6 Sprovedena promocija preduzetništva i inovacija u Srbiji			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Organizovana najmanje jedna kampanja za promociju inovacija i inovatora u zemlji i/ili inostranstvu godišnje	Ostvareno	<p>U okviru StarTech projekta, tokom februara i marta 2025. sprovedena je kampanja za promociju inovatora, sa StarTech grantistima u fokusu, uz aktivnu promociju na društvenim mrežama.</p> <p>Početakom 2025. godine sprovedena je i edukativna kampanja o alternativnim izvorima finansiranja za startape u okviru StarTech projekta – kampanja je obuhvatala PR tekstove i video materijale.</p> <p>Startech grantisti i inovatori su tokom 2025. imali priliku da se predstave na više međunarodnih događaja i sajмова koje je NALED podržao u Srbiji – Biotech Future Forum u oktobru, 67. Međunarodnom sajmu tehnike i tehničkih dostignuća, Pop up Export hubu u Nišu, kao i na sajmovima u inostranstvu poput Slush-a u Helsinkiju.</p> <p>NALED je i jedan od partnera Central Innovation Point Serbia (CIPS), koji kao Evropski digitalni inovacioni hub u Srbiji predstavlja centralnu tačku za jačanje inovacionog ekosistema kroz razmenu znanja i konkretne oblike podrške razvoju inovacija.</p>

2	Podržana najmanje jedna kampanja godišnje za promociju socijalnog, omladinskog i/ili ženskog preduzetništva	Ostvareno	<p>U okviru projekta Snažne i važne – sprovedene su četiri onlajne kampanje za lansiranje projekta (april 2025), promovisanje poziva za dodelu grantova za žene preduzetnice (avgust - septembar 2025), dodelu grantova (novembar - decembar 2025) i radionicu za preduzetnice (mart 2026.) U okviru kampanja predstavnici NALED-a imali su 17 televizijskih gostovanja na šest televizija i devet tekstova u medijima u kojima se govorilo o temi ženskog preduzetništva. Takođe, sprovedena je i digitalna kampanja povodom Dana žena, koju je videlo više od 10.000 korisnika društvenih mreža. Uz podršku Švedske i Projekta za odgovorno upravljanje, tokom 2025. realizovana je kampanja za jačanje svesti o značaju socijalnog preduzetništva pod sloganom Socijalno preduzetništvo – šansa za sve(t). Objavljeno je 59 postova i 10 video reels-a. Početkom 2026. godine izrađena je Baza socijalnih preduzeća, koja će biti dostupna i putem posebnog veb portala, a organizovana je i poseta socijalnim preduzećima u Mačvi, u cilju povezivanja sa privatnim sektorom.</p>
---	---	-----------	---

Programski cilj 6: Unapređeni uslovi za investiranje i gradnju

6.1 Unapređena imovinska-pravna sigurnost			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje

1	Podržano efikasnije sprovođenje postupka ozakonjenja objekata do kraja 2025.	Ostvareno	<p>U oktobru 2025. usvojen je Zakon o posebnim uslovima za evidentiranje i upis prava na nepokretnostima koji je uveo postupak formalizacije upisa objekata koji su izgrađeni bez dozvole. Kroz Zakon su prihvaćena neka od ključnih rešenja iz Sive knjige 17 (prioritetna preporuka 5.1 Ubrzati i digitalizovati proces ozakonjenja) i NALED-ovog blueprinta za rešavanje imovinsko-pravnih pitanja u Srbiji. NALED je bio uključen u radnu grupu za izradu Zakona, i podržao je implementaciju kroz izradu informativne brošure, oglasa, i sajta Svoj na svome sa pristupom elektronskim prijavama i najčešćim pitanjima i odgovorima. Podnošenje prijava je trajalo od decembra 2025. do februara 2026. – u ovom periodu ukupno je prijavljeno preko 2,5 miliona objekata koji su izgrađeni bez dozvole – u narednom koraku Agencija za prostorno planiranje i urbanizam Republike Srbije upoređuje podatke iz prijavi i javnih evidencija i izdaje potvrde na osnovu kojih se vrši prioritetni upis u Katastru. Ovim Zakonom ukinut je Zakon o ozakonjenju objekata.</p>
2	Sprovedena reforma upisa u Katastar uz podršku NALED-a do kraja 2025.	Delimično ostvareno	<p>Uz podršku Švedske urađena je Studija za upravljanje i raspolaganje nepokretnostima u Srbiji, kao i Analiza za unapređenje uslova za upis u katastar. Održan je niz sastanaka sa relevantnim institucijama u cilju pronalaženja optimalnog</p>

		<p>rešenja. Usvojenim izmenama Zakona o postupku upisa u katastar nepokretnosti i katastar infrastrukture (“Sl.gl.RS”, br. 92/2023), zahtev za upis u katastar podnosi se isključivo u elektronskoj formi preko profesionalnog korisnika eŠaltera (upis preko eŠaltera kod notara prvi put je uvedeno 2018. uz podršku NALED-a kada je skraćeno vreme upisa za sve nove predmete na 6 dana u proseku). Izmenama je usvojena inicijativa Saveza kojom je posrednicima u prometu i zakupu nepokretnosti omogućeno da izdaju izvod iz baze podataka katastra nepokretnosti. Ažurirana je preporuka u Sivoj knjizi 17 kojom se predlaže uspostavljanje efikasnijeg mehanizma za utvrđivanje i upis svojinskih prava na nepokretnostima (preporuka 5.6).</p> <p>Krajem oktobra 2025. Usvojene su izmene Zakona o državnom premeru i katastru kojim je omogućena “ciljana konvalidacija” kojom se rešava deo problema u vezi sa starom dokumentacijom za sve ugovore zaključene pre 2014, kao i isprave zaključene pre 2018. godine. Postupak ciljane konvalidacije je počeo da se primenjuje od 1.1.2026. godine pred RGZ-om i u februaru 2026. Podneto je preko 4400 zahteva. NALED je u Sivoj knjizi i ukazao da je neophodno da se uvede univerzalna konvalidacija kako bi se u potpunosti realizovala reforma upisa prava u katastar.</p>
--	--	--

3	Dodatne aktivnosti (realizovane van plana) Unapređeno upravljanje javnom svojinom	Ostvareno	Izmenama Zakona o javnoj svojini koje su se desile krajem 2024. godine usvojena je NALED-ova preporuka iz Sveobuhvatne studije za upravljanje i raspolaganje javnom svojinom u pogledu pojednostavljenja načina za evidentiranje javne svojine. Tokom 2025. godine uz podršku NALED-a implementirano je softversko rešenje za vizualizaciju javne svojine na GO Stari grad u 3D modelu koje je omogućilo lakše upravljanje i planiranje na ovoj gradskoj opštini u pogledu javne svojine. Početkom 2026. predstavljena je javnosti NALED-ova analiza koja je urađena u saradnji sa Republičkom direkcijom za javnu svojinu o stepenu upisa javne svojine u katastru gde su mapirani izazovi i date preporuke za optimalnije korišćenje državnih resursa u odnosu na imovinu koju ima u vlasništvu.
6.2 Unapređeno prostorno i urbanističko planiranje i izgradnja			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Pokrenuta izrada jedinstvenog elektronskog sistema za prostorno planiranje (eProstor) do kraja 2025.	Delimično ostvareno	Izmenama Zakona o planiranju i izgradnji iz 2023. godine prvi put je predviđeno uvođenje obavezne primene automatizovanog sistema za pripremu i usvajanje planske dokumentacije (eProstor) što je NALED-ova višegodišnja preporuka iz Sive knjige (preporuka 5.3) – međutim ovaj sistem još uvek nije uveden na

			<p>nacionalnom nivou. U okviru projekta koji je podržao švedski SILP “Glas građana u prostornom planiranju” NALED je podržao razvoj digitalne platforme u Gradu Kragujevcu pod nazivom Budi deo plana, kojom se povećava transparentnost i omogućava lakše učešće građana u procesu donošenja planskih dokumenata što može da posluži kao pilot za uvođenje sličnog sistema na nivou Republike Srbije. Za ovu platformu Kragujevac je dobio nagradu u Seulu na konkursu pametnih gradova u Južnoj Koreji, kao i nagradu od Regionalne škole za javnu upravu u Skoplju. Platforma je bila aktivna i tokom 2025. gde je oglašeno više izmena urbanističko-planske dokumentacije NALED je početkom 2026. godine izradio Analizu o pokrivenosti lokalnih samouprava urbanističko-prostornim planovima i sproveo istraživanje na lokalnu u saradnji sa Agencijom za prostorno planiranje i urbanizam RS. Ovo je konkretan korak u cilju uvođenja Centralnog registra planske dokumentacije koji je neophodni preduslov za uvođenje eProstora.</p>
2	Unapređen pravni okvir za razvoj telekomunikacione infrastrukture do kraja 2024. (produženo do 2025. godine)	Ostvareno	<p>Prve aukcije za uvođene 5G mreže su realizovane u 2026. godini, na osnovu izmena regulatornog okvira kroz koje su usvojene i preporuke iz NALED-ove Analize o pojednostavljenju administrativnih procedura za uspostavljanje baznih stanica</p>

		<p>mobilne telefonije i Sive knjige. Zakonom o planiranju i izgradnji 2023. godine je definisana obaveza usklađivanja nižih planskih dokumenata sa planovima višeg reda. Doneto je Uputstvo za lokalne samouprave od strane MGSJ kojim se dodatno pojašnilo tumačenje odredaba Zakona i pravilna primena u praksi od strane JLS. Ministarstvo za zaštitu životne sredine usvojilo je Instrukciju o primeni odredbe čl.8-10. Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu na postavljanje radio baznih stanica mobilne telefonije. Zakonom o elektronskim komunikacijama iz 2023. Dodatno je olakšana izgradnja radio baznih stanica mobilne telefonije. Konačno u 2025. su usvojeni Pravilnik o izvorima nejonizujućih zračenja od posebnog interesa, vrstama izvora, načinu i periodu njihovog ispitivanja i Pravilnik o granicama izlaganja nejonizujućim zračenjima, kojima se pojednostavljaju administrativne procedure za razvoj 5G mreža, i ukida mogućnost proizvoljnog zahtevanja izrade studije o proceni uticaja.</p> <p>Dodatno, usvojena je nova Uredba o utvrđivanju liste projekata za koje je obavezna procena uticaja i liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu - telekomunikacioni objekti mobilne telefonije (bazne radio stanice) nisu obuhvaćeni novom Uredbom.</p>
--	--	--

			<p>Krajem 2025. godine, objavljen je i Pravilnik o izmenama Pravilnika o uslovima dodele i korišćenja radiofrekvencijskog spektra, koji više ne predviđa obavezu operatora da kroz mesečnu RATEL evidenciju dostavljaju podatke koje se odnose na nejonizujuća zračenja. NALED je dao doprinos unapređenju regulatornog okvira kroz analize i preporuke Sive knjige (15.6) saradnju sa resornim ministarstvima, učešće u radnim grupama i aktivnosti Saveza za eUpavu i Saveza za imovinu i investicije.</p>
3	<p>Najmanje 70% lokalnih samouprava izdaje dozvole za gradnju unutar zakonskih rokova na godišnjem nivou</p>	<p>Delimično ostvareno</p>	<p>NALED od 2018. priprema i objavljuje u okviru Saveza za imovinu i investicije Godišnji indeks efikasnosti izdavanja građevinskih dozvola kao i mesečne izveštaje Kabinetu premijera i resornim institucijama kako bi se podstakli imaooci javnih ovlašćenja i nadležni organi da poštuju zakonske rokove u postupku izdavanja relevantne dokumentacije. NALED-ova analiza za 2024. godinu pokazuje da 59,3% (96 od 162) JLS u proseku izdaje dozvole u zakonskim rokovima, dok preostalih 40,7% (66 od 162) kasni u odnosu na zakonom propisane rokove. 2024. godine je donet novi unapređen Pravilnik o postupku sprovođenja objedinjene procedure kako bi se popravila implementacija. 2025. nastavljeni su slični trendovi kao i prethodnih godina. Tokom 2025. podneto ukupno 162.746 zahteva za</p>

			građevinske dozvole, što je za 6% više nego prethodne godine. Međutim, lokalne samouprave su zabeležile blagi pad efikasnosti u izdavanju dozvola, a udeo rešenih predmeta u toku godine je blago pao.
4	Dodatne aktivnosti (realizovane van plana) Uvedene elektronske menice	Ostvareno	Tokom 2025. godine realizovana je dugogodišnja inicijativa Saveza za imovinu i investicije ka uvođenju eMenice u cilju unapređenja pravne sigurnosti i efikasnosti u platnom prometu, čime se unapređuju uslovi za finansiranje investicionih projekata i realizaciju ugovora u građevinskoj industriji. Od 1. decembra 2025. omogućeno je elektronsko izdavanje i korišćenje menica za privredna društva, a od novembra 2026. ova funkcionalnost biće dostupna i građanima. Inicijativa je usvojena zahvaljujući setu odluka koje je NBS usvojila u prethodnom periodu.
6.3 Unapređeni uslovi za ulaganje u sektor energetike i rudarstva			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje

1	Identifikovane ključne prepreke i predlozi rešenja za ulaganje u obnovljive izvore energije do kraja 2024. (produženo do 2025. godine)	Ostvareno	Izmenama Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije iz 2023. prihvaćene su preporuke iz NALED-ove Analize za kupce-proizvođače električne energije i to u delu povećanja instalisane snage proizvodnih objekata kupaca-proizvođača električne energije sa 6,9 na 10,8 KW za domaćinstva, dok je za ostale kupce-proizvođače iz privrede ograničenje 150KW sa pravom pristupa sistemu bez balansne odgovornosti. Takođe, izmenama Zakona o akcizama, Zakona o PDV-u, Zakona o naknadama za korišćenje javnih dobara unapređen je poreski tretman kupaca-proizvođača. Krajem 2024. usklađeni su svi propisi koji se odnose na obaveze plaćanja kupaca-proizvođača ka državi. Određena rešenja za unapređenje regulatornog okvira su usklađena sa preporukama NALED-ove Sive knjige – preporuka 14.1 Podržati kupce-proizvođače i aktivne kupce u energetskej tranziciji na zelene izvore. Uz podršku Švedske tokom 2025. godine pripremljena je Analiza o PPA - korporativnim ugovorima o otkupu električne energije , u cilju postizanja održivog poslovanja kompanija i uvođenja ESG principa .
2	Unapređen postupak za dobijanje dozvola u oblasti energetike i rudarstva do kraja 2025.	Nije ostvareno	NALED je održao više sastanaka tokom 2025. i 2026. Na temu unapređenja administrativnih postupaka u ovoj oblasti sa Ministarstvom rudarstva i energetike. Prilikom osnivanja Saveta za održivu energetiku prezentovana je NALED-ova statistika o efikasnosti imaoća

			<p>javnih ovlaštenja u oblasti energetike, koja će biti obrađivana na godišnjem nivou od strane Saveta.</p> <p>Početakom 2026. je pokrenuo istraživanje ka privredi kroz upitnike u pogledu efikasnosti izdavanja dozvola.</p>
3	<p>Dodatne aktivnosti (realizovane van plana)</p> <p>Unapređeni dijalog i kapaciteti za zelenu energetska tranziciju</p>	Ostvareno	<p>Sredinom 2025. godine osnovan je Savet za održivu energetiku u okviru NALED-ovog Saveza za imovinu i investicije, uz podršku Švedske. Savet predstavlja platformu za dijalog u oblasti zelene energetske tranzicije, i okuplja članove iz redova privrede, jedinica lokalne samouprave i akademske zajednice. Savet se zalaže za uvođenje prvih energetskih zajednica u Srbiji kroz izradu predloga javnih politika i saradnju sa pograničnih opštinama u Hrvatskoj. Započet je projekat u saradnji sa nemačkom agencijom za energetiku (DENA) u cilju jačanja kapaciteta lokalnih samouprava Zapadnog Balkana u pogledu energetske efikasnosti.</p> <p>NALED je bio član radne grupe za izradu Strategije za mineralne sirovine do 2030. koja je usvojena 2026. uz uvažavanje NALED-ove preporuke za ozelenjavanje zapuštenog zemljišta nakon zatvaranja rudnika i obnavljanja u plodni humus.</p>

Programski cilj 7: Unapređeni uslovi za razvoj poljoprivrede i prehrambene industrije

7.1 Unapređen zakonski okvir i primena propisa u poljoprivredi i prehrambenoj industriji			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Regenerativna poljoprivreda prepoznata u strateškim i planskim dokumentima u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja do kraja 2025.	Ostvareno	Na inicijativu NALED-a, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede formiralo je Radnu grupu za regenerativnu poljoprivredu sa ciljem da se pojam regenerativne poljoprivrede razvije i prepozna u strateškim i programskim dokumentima kojima je uređena oblast poljoprivrede u Srbiji. Dodatno, deo preporuke o podržavanju praksi regenerativne poljoprivrede, koji se našao u NALED-ovoj Sivoj knjizi, implementiran je u predlogu Strategije zaštite životne sredine. Pripremljen je Vodič o primeni praksi regenerativne poljoprivrede i u saradnji sa Poljoprivrednim savetodavnim i stručnim službama Srbije i distribuiran poljoprivrednim proizvođačima. Urađeno je i istraživanje o nutritivnim vrednostima proizvoda koji dolaze iz sistema regenerativne poljoprivrede, u odnosu na proizvode iz konvencionalne proizvodnje. Pojam regenerativne poljoprivrede prepoznat je i u Nacrtu Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja Republike Srbije za period 2025-2034. godine.

2	Izrađen i prosleđen na dalje postupanje najmanje jedan novi hodogram za koordinaciju resornih inspekcija na godišnjem nivou	Nije ostvareno	U septembru 2025. organizovan je sastanak Saveza za hranu i poljoprivredu sa pomoćnikom ministra poljoprivrede, direktorom Uprave za zaštitu bilja i načelnikom odeljenja za veterinarsko i javno zdravstvo u Upravi za zaštitu bilja. Ovom prilikom članovima je predstavljen Zakon o službenim kontrolama i Zakon o bezbednosti hrane, čijim izmenama je unapređena koordinacija resornih inspekcija. Da bi se koordinacija organa koji vrše inspekcijski nadzor u oblasti prehrambenih proizvoda podigla na viši nivo potrebno je usvojiti oko 30 podzakonskih akata, kojim se bliže propisuju procedure i postupanja za različite grupe proizvoda.
3	Unapređen najmanje jedan propis u oblasti hrane i poljoprivrede u skladu sa preporukama NALED-a do 2025.	Delimično ostvareno	Delimično je rešena NALED-ova preporuka 7.4 iz Sive knjige koja se odnosi na smanjenje administrativnog i finansijskog opterećenja pčelara usvajanjem Pravilnika o uslovima za stavljanje životinja u promet, načinu pregleda pošiljke životinje pre utovara, obrascu uverenja o zdravstvenom stanju životinja, obrascu potvrde o zdravstvenom stanju pošiljke životinja u prometu, sadržini i načinu vođenja evidencije o izdatim uverenjima i potvrdama („Službeni glasnik RS“, br. 18/2024). Krajem 2025. je usvojen Zakon o organskoj proizvodnji, što je jedna od preporuka Sive knjige 7.2 za čiju primenu se zalaže NALED. Dalje je u skladu sa preporukom potrebno kroz podzakonske akte omogućiti olakšice kod ostvarivanja podsticaja za organsku proizvodnju.

4	Dodatne aktivnosti (realizovane van plana) Identifikovane barijere za međunarodni promet poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda	Ostvareno	Tokom 2025. targetirane su kritične procedure koje opterećuju međunarodni promet poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. U okviru Saveza za hranu i poljoprivredu, formirana je uža radna grupa sa ciljem identifikacije transportnih barijera prilikom međunarodnog protoka robe i uspostavljena komunikacija sa EU telom Transport Comunity.
---	--	-----------	--

7.2 Optimizacija procedura i digitalizacija postupaka u sektoru poljoprivrede

#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Uspostavljen registar podsticaja u poljoprivredi do kraja 2025.	Odloženo	U okviru Sive knjige 16 i 17 preporučeno je da se izradi elektronski registar podsticaja u poljoprivredi i ruralnom razvoju kao deo eAgrara, u cilju uvođenja transparentnosti u ovoj oblasti (preporuka 7.1 Digitalizovati vođenje knjige polja i registra podsticaja u poljoprivredi). NALED-ove preporuke su uključene u Nacrt Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja.
2	Nadograđen elektronski sistem za RPG i dodelu podsticaja (eAgrar) do kraja 2025.	Odloženo	Nadogradnjom eAgrara planirano je uvezivanje svih raspoloživih baza Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i drugih institucija u njihovom sastavu, kako bi se efikasno pratilo sprovođenje podsticaja i olakšala administrativna obrada zahteva za podsticaje. NALED je na sastancima sa predstavnicima resornog ministarstva izneo predlog da se eAgrar nadogradi sa uvođenjem AI rešenja u sistem odobravanja podsticaja, kakao bi krajnji korisnici i obrađivači zahteva uz pomoć AI brzo i efikasno mogli da provere uslove konkuras, specifilne

			<p>kriterijume prihvatljivosti, da čekiraju da li su im aplikacije kompletne i da na kraju obradivači zahteva imaju jasnu sliku da li su ispunjeni svi kriterijumi konkursa. Uvođenjem AI kao ekstenzije eAgrar poljoprivrednici kao korisnici dobijaju mogućnost samoprocene svojih zahteva za podsticaje, pre nego što su formirano podneli zahtev.</p>
3	Digitalizovana knjiga polja do kraja 2025.	Delimično ostvareno	<p>Tokom 2023. godine NALED je u saradnji sa Upravom za poljoprivredno zemljište pripremio preporuke i smernice za dalje unapređenje sistema upravljanja poljoprivrednim zemljištem. Poseban fokus je bio na unapređenju sistema izveštavanja o korišćenju zakupljenog poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini i to kroz definisanje sadržaja Knjige polja i preporuka i instrukcija za način vođenja, overu i kontrolu. Pripremljena instrukcija još uvek nije usvojena od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, usled čestih promena u rukovodstvu. Postoji potencijal za dalji razvoj ovog rešenja i da se predloženo rešenje elektronske knjige polja implementira u praksi. Digitalizacija knjige polja jedna je od višegodišnjih preporuka (7.1) NALED-ove Sive knjige.</p>

4	Digitalizovati najmanje još jednu proceduru u oblasti hrane i poljoprivrede do kraja 2025.	Odloženo	Pokrenuta je inicijativa u okviru Saveza za hranu i poljoprivredu i Saveza za fer konkurenciju za identifikaciju ključnih barijera u međunarodnom prometu poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Istraživanje je pokazalo da je veliki broj procedura na graničnim prelazima i dalje manuelan, uključujući dostavu dokumentacije i laboratorijskih izveštaja, što značajno usporava trgovinu. NALED će nastaviti da se zalaže za digitalizaciju procedura u ovoj oblasti.
---	--	----------	--

7.3 Unapređeni uslovi za razvoj inovacija u oblasti hrane i poljoprivrede

#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	NALED kao EIT Food Hub prepoznat kao ključna spona domaće inovativne startup zajednice u oblasti hrane i poljoprivrede	Ostvareno	NALED je, kao EIT Food Hub u Srbiji – koji je deo Evropskog instituta za inovacije i tehnologiju, tokom prethodne dve godine organizovao osam događaja i brojne sastanke kako bi povezoao stejkholdere i inovatore u oblasti hrane i poljoprivrede, i pomogao u obezbeđivanju finansiranja njihovih ideja. NALED je ponovo aplicirao i uspešno prošao proces selekcije za novi trogodišnji mandat predstavnika EIT food u Srbiji.
2	Podržano najmanje 6 inovativnih timova u oblasti hrane i poljoprivrede do kraja 2025. da apliciraju na programe podrške koje sprovodi EIT Food	Ostvareno	NALED je dva puta organizovao naučnoistraživački izazov Challenge Lab – Re:Generator, 2024. i 2025. godine, u kome je učestvovalo 14 timova i više od 30 takmičara sa šest različitih fakulteta. Timovi su predstavili svoje inovativne ideje u oblasti regenerativne poljoprivrede, a šest najboljih je nagrađeno novčanim nagradama. Pored toga, NALED kao EIT Food Hub, podržao je više timova i

			<p>pojedinačnih inovatora da apliciraju za programe EIT-a, od čega je više od 15 inovatora uspešno prihvaćeno na različite programe koji obuhvataju mentorsku i finansijsku podršku za razvoj ideje i jačanje kapaciteta. Na velikom finalu u sklopu evropskog pre-acceleration programa EIT JumpStarter učestvovala su dva naša tima od ukupno šest timova finalista na nivou cele Evrope.</p>
3	<p>Dodatne aktivnosti (realizovane van plana) Pokrenuta najmanje jedna nova inicijativa u oblasti regenerativne poljoprivrede</p>	Ostvareno	<p>NALED je okupio konzorcijum iz reda svojih članova, koji je uspešno aplicirao i odabran među 5 od ukupno 66 prijavljenih konzorcijuma sa teritorije cele EU za uspostavljanje EIT Regenerative Innovation Portfolio projekta u Srbiji. Cilj je da se uspostavi partnerstvo najreprezentativnije EU organizacije koja se bavi razvojem koncepta regenerativne poljoprivrede u Evropi i da se u saradnji sa kompanijama obezbedi finansijska i stručna pomoć za poljoprivredne proizvođače u Srbiji i ojača lanac snabdevanja i da se na osnovu razrađenih metoda prikupljanja i kontrole podataka stvore uslovi za razvoj sertifikacione šeme za regenerativnu poljoprivredu što će biti jedan od najvećih iskoraka u pravljenju dodatne vrednosti za poljoprivredne proizvode.</p>

Programski cilj 8: Unapređene zdravstvene usluge i dostupnost lekova

8.1 Optimizovani postupci i usluge u oblasti zdravstva			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Sprovedeno najmanje 10% preporuka Sive knjige zdravstva 2025.	Ostvareno	Realizovano je ukupno devet preporuka Sive knjige zdravstva , od čega u 2025. godini jedna potpuno realizovana (uspostavljano softversko rešenje e-Bolovanje od januara) i jedna delimično realizovana (započeta implementacija sistema e-Karton).
2	Izmenjeni propisi za stavljanje lekova na tržište 2024.	Odloženo	Tokom 2025. godine je nastavljeno zagovaranje izmene relevantnih propisa. Iako Zakon o lekovima nije bio u fokusu Ministarstva zdravlja, NALED je pokrenuo inicijativu prema Ministarstvu zdravlja i ALIMS-u. Takođe Savez za zdravstvo je formirao posebnu podgrupu koja će se baviti ovom temom u narednom periodu.
3	Digitalizovane procedure stavljanja leka na tržište 2025.	Delimično ostvareno	Tokom 2024. uspostavljen je sistem RIMS u ALIMS-u putem kojeg se izdavanje dozvola za lek i odobravanje kliničkih ispitivanja sprovodi elektronskim putem. Tokom 2025. godine sistem se kontinuirano unapređivao i uvezivao sa dodatnim (evropskim) bazama podataka. Početkom 2026. NALED je nastavio saradnju sa ALIMS-om oko dalje optimizacije i digitalizacije postupaka, uključujući i jasno sekvenciranje postupka izdavanja dozvole za lek i rešavanje zaostalih varijacija dozvole koje se očekuju tokom 2026, kao i

			unapređenja izdavanja dozvola za klinička ispitivanja pre svega medicinskih sredstava. Dodatno predlog je uspostavljanje zvaničnog registra/evidencije o KI sa ciljem povećanja transparentnosti.
4	Uspostavljeno najmanje tri centralna registra biomedicinskih podataka, do kraja 2025.	Ostvareno	Puna primena eKartona predviđena je od januara 2026, a NALED je tokom 2025. godine nastavio aktivnu podršku Ministarstvu zdravlja u izradi podzakonskih akata predviđenih Zakonom o zdravstvenoj dokumentaciji i evidencijama u oblasti zdravstva, a koji su usvojeni krajem 2025. godine i koji bliže uređuju sadržaj eKartona. eKarton je pušten u rad u februaru 2026. (trenutno su osnovni podaci o svim pacijentima dostupni na portalu eZdravlje, dok su kompletne baze podataka prenete iz četiri pilot ZU). Tokom 2025. pokrenut je i Centralni registar laboratorijskih nalaza, unapređen eRecept, a 1. januara 2026. pušten u rad sistem i registar eBolovanje.
5	Dodatne aktivnosti (realizovane van plana) Pokrenuta inicijativa za unapređenje uslova za pružanje zdravstvenih usluga	Ostvareno	Na inicijativu članova – predstavnika privatnog i državnog sektora pružaoca zdravstvenih usluga, NALED je inicirao izmenu Pravilnika o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti i pružio

			tehničku podršku Ministarstvu zdravlja u izradi nacrtu Pravilnika, čije se usvajanje očekuje tokom 2026. godine. Đ
8.2 Uspostavljen strateški i institucionalni okvir za digitalizaciju zdravstva			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Pripremljen i usvojen Akcioni plan za digitalizaciju u zdravstvu do kraja 2024. (produženo do 2025. godine)	Delimično ostvareno	NALED je pripremio predlog revidiranog Akcionog plana za period 2024-2025, ali plan na kraju nije formalno usvojen, iako su sprovedene brojne aktivnosti u domenu digitalizacije zdravstva.
2	Primenjena metodologija za praćenje implementacije AP za period 2024-2025.	Nije ostvareno	Razvijena je metodologija za praćenje implementacije akcionog plana, ali nije primenjena s obzirom da ovaj dokument nije formalno usvojen.
3	Sprovedene minimum tri mere AP uz integraciju privatnog sektora do kraja 2025.	Delimično ostvareno	Realizovano je oko 20 aktivnosti iz AP, uz delimičnu itegraciju privatnog sektora.
4	Dodatne aktivnosti (realizovane van plana) Uspostavljen zakonski i strateški okvir za digitalizaciju bolovanja	Ostvareno	NALED je tokom 2025. godine imao aktivnu ulogu u pripremi, realizaciji i promociji softverskog rešenja e-Bolovanje – Poslodavac, kroz konsultacije sa članovima i zagovaranje prioriteta u razvoju softverskog rešenja, kao i pružanje podrške Kancelariji za IT i eUpravu u usvajanju Zakona o razmeni podataka, dokumenata i obaveštenja u slučaju privremene sprečenosti za rad.
8.3 Uspostavljeni uslovi za podsticanje inovacija u biomedicini			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje

1	Uspostavljen pravni okvir za korišćenje veštačke inteligencije u zdravstvu 2025.	Delimično ostvareno	NALED je pružio podršku resornom ministarstvu i bio aktivan član Radne grupe za izradu Strategije razvoja veštačke inteligencije (VI) za period 2025-2030. U toku je rad na Zakonu o VI, a NALED je član RG Vlade.
2	Integrirane preporuke privatnog sektora u razvoju platforme za BIO4 kampus 2025.	Delimično ostvareno	U saradnji sa C4IR, pripremljen je predlog Pravilnika o bližim uslovima i načinu vođenja Registra genetičkih, biomedicinskih i drugih podataka od značaja za istraživanje i razvoj u oblasti biotehnologije, bioinformatike, bioekonomije, genetike i medicine, čije se usvajanje očekuje uskoro.
3	Optimizovane i digitalizovane procedure kliničkih ispitivanja 2025.	Ostvareno	Na inicijativu NALED-a, u decembru 2024. ponovo je izmenjen Pravilnik o kliničkom ispitivanju lekova u humanoj medicini („Službeni glasnik RS”, br. 51/2022, ...97/2024). NALED je tokom trećeg kvartala 2024. godine, inicirao izmene Pravilnika na osnovu predloga upućenih od strane članova Saveza za zdravstvo, a ključne novine tiču se omogućavanja sprovođenja I faze ispitivanja u privatnim zdravstvenim ustanovama, brisanja odredbe o zahtevu za prethodnim iskustvom glavnog istraživača u kliničkim studijama, kao i istovremenog izdavanja odobrenja za uvoz/izvoz sa izdavanjem odobrenja za kliničke studije. NALED je predložio uspostavljanje i vođenje elektronskog registra kliničkih studija u nadležnosti ALIMS-a, a s obzirom da to podrazumeva izmenu Zakona o lekovima i medicinskim

			sredstvima, usvojeno je, izmenom pravilnika, prelazno rešenje da ALIMS na svom sajtu objavljuje podatke o svim odobrenim kliničkim ispitivanjima. NALED je tokom 2025. sproveo analizu celokupnog procesa sprovođenja kliničkih ispitivanja u Srbiji, na osnovu koje suformulisane preporuke za unapređenje regulatornog i operativnog okvira kako bi Srbija bila konkurentnija destinacija za sprovođenje kliničkih studija.
4	Donet Zakon o BIO4 kampusu uz podršku NALED-a, do 2025. godine	Odloženo	Nakon izbora, i usled društvenih dešavanja, došlo je do promene prioriteta Ministarstva nauke, i odloženo je donošenje ovog propisa.

Programski cilj 9: Podržano sprovođenje zelene agende

9.1 Unapređen strateški i pravni okvir za zaštitu životne sredine i sprovedene mere iz domena cirkularne ekonomije			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Izrađen i usvojen novi Program za razvoj cirkularne ekonomije sa Akcionim planom do kraja 2025.	Delimično ostvareno	Predlog Programa razvoja cirkularne ekonomije (2026-2030) je tokom 2025. godine bio u izradi i tek je 31.12.2025. objavljen javni poziv za učešće u javnoj raspravi koja je trajala do 25.1.2026. NALED je davao inpute tokom izrade Programa i prepoznat je kao institucija koja podržava sprovođenje aktivnosti iz Programa (poseban cilj 4) koje se odnose na zelene javne nabavke. Dodatno, podrška implementaciji Programa za posebne ciljeve 1 i 5 će se realizovati radom na polju primene ESG kriterijuma i efektivnim upravljanjem lancima

			snabdevanja kroz ESG Hub u okviru NALED-a. Planirano je da dokument bude usvojen u prvom kvartalu 2026. od strane Vlade RS.
2	Sprovedeno minimum 70% mera iz Akcionog plana Programa za razvoj CE do kraja 2025.	Odloženo	Imajući u vidu da je usvajanje Programa pomeren za godinu dana, očekuje se da ova mera bude sprovedena tokom 2026. godine.
3	Unapređeno minimum dva postojeća i započeta izgradnja minimum jednog Regionalnog centra za upravljanje otpadom u skladu sa Programom za upravljanje otpadom RS za period 2022-2031.	Ostvareno	U okviru Programa čvrstog otpada, započeta je izgradnja Regionalnog centra za upravljanje otpadom Kalenić, unapređenje regionalnog centra Pirot je u toku, ugovor za izgradnju tela deponije potpisan je i za Sremsku Mitrovicu, dok je tender za RC u Somboru raspisan tokom 2025. Za preostala dva regionalna centra izrada tenderske dokumentacije je u toku. NALED pruža aktivnu podršku za pripremu tenderske dokumentacije i procedure nabavki u okviru čitavog Programa.
4	Uspostavljena zajednička radna grupa Vlade za unapređenje sistema naknada u životnoj sredini do kraja 2025.	Delimično ostvareno	Tema naknada u specifičnom kontekstu sprovođenja regulative u vezi sa prekograničnim kretanjem cene ugljenika (CBAM) je bila u fokusu rada NALED-ovog Saveza i tokom 2024. i 2025. godine. Na inicijativu Saveza preporuke za paralelno oporezivanje kako izvoza u EU, tako i uvoza proizvoda iz trećih zemalja u Srbiju je ostvareno uvođenjem dva poreska zakona – Zakona o porezu na GHG emisije i Zakona o porezu na uvoz ugljenično intenzivnih proizvoda . NALED će u

			narednom periodu aktivirati rad RG Saveza na temu naknada kako bi se naknade prikupljene kroz ove zakone, kao i druge naknade u oblasti zaštite životne sredine koristile namenski za unapređenje stanja životne sredine i dekarbonizaciju, a sve kroz realizaciju preporuke SK o unapređenju rada Zelenog fonda. Zajednička RG nije oformljena, iako su sastanci sa resornim institucijama održavani na ad hoc bazi.
9.2 Uspostavljen održiv lanac upravljanja ambalažnim otpadom			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Pripremljen i usvojen novi Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu 2024.	Odloženo	Tokom 2024. i 2025. godine nije osnovana RG za novi Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu niti je bilo neformalnog konsultativnog procesa sa Ministarstvom životne sredine na tu temu. Sa druge strane, novi ciljevi postavljeni Uredbom o utvrđivanju plana smanjenja ambalažnog otpada od 2025. do 2029. godine idu u prilog uvođenju depozitnog sistema za ambalažu, dok je nova EU Uredba o ambalaži i ambalažnom otpadu postavila ambiciozne ciljeve zahtevajući dizajn ambalaže koji se može reciklirati, minimalni udeo reciklata u plastici i smanjenje nepotrebne ambalaže. NALED će i u narednom period nastaviti da se zalaže za uvođenje široko definisanog depozitnog sistema za ambalažu za pića.

2	Povećane količine sakupljenog ambalažnog otpada u proseku za 15% za sve materijale do kraja 2025.	Ostvareno	Kroz prekogranični projekat sa Crnom Gorom nabavljeno je 2.000 kanti za razdvajanje ambalažnog otpada, od čega je 1.500 kanti za Grad Novi Pazar . Grad je dodatno kao nadogradnju projekta dobio i dodatne kante za razvrstavanje staklene ambalaže od operatera sistema sa kojim ima potpisan ugovor. Sve posude su u funkciji i povećanje sakupljenog ambalažnog otpada od 15% je premašeno za 5% i dokumentovano projektnim indikatorima.
3	Povećane količine sakupljenog ambalažnog stakla za minimum 20% u odabranim pilot gradovima do kraja 2025.	Ostvareno	Ukupan broj kontejnera za staklo doniranih kroz projekat koji je završen u decembru 2022. godine i dalje je u upotrebi i na ulicama 14 JLS, u kojima se ambalažno staklo sakuplja zasebno od ostalog otpada. Količine sakupljenog ambalažnog stakla su povećane za 90% do kraja trajanja projekta, a dalje praćenje količina su preuzele lokalne samouprave.
9.3 Unapređeni uslovi za sakupljanje i tretman proizvoda koji posle upotrebe postaju posebni tokovi otpada			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Definisani biznis modeli za sakupljanje i tretman minimum dva posebna toka otpada 2025.	Delimično ostvareno	NALED je krajem 2024. objavio analizu upravljanja otpadnim vozilima u Republici Srbiji . U saradnji sa Nemačkom razvojnom saradnjom je krajem 2025. započeo realizaciju projekta na temu otpadnih motornih vozila čiji je jedan od ciljeva definisanje i implementacija modela sakupljanja posebnih tokova otpada za teritoriju Republike Srbije.

2	Uveden podsticaj za sakupljanje otpadnih baterija 2025.	Odloženo	Trenutno nema interesovanja da se ova tema pokrene u okviru resornog ministarstva. Ostaje na NALED agendi do uspostavljanja boljih uslova za zagovaranje, kao jedna od preporuka Sive knjige - 8.4 Uvesti institut produžene odgovornosti u upravljanju posebnim tokovima otpada i proširiti sakupljačku mrežu za prenosive (kućne) baterije i sijalice.
3	Regulisano upravljanje otpadom od hrane kroz pravni okvir i inspekcijski nadzor 2024. (odloženo do 2025. godine)	Delimično ostvareno	Usvojen je novi Zakon o upravljanju otpadom krajem 2025. godine u kome je prvi put definisan pojam otpada od hrane. NALED je učestvovao u procesu javnih konsultacija i Ministarstvo je u novi Zakon delimično uvrstilo određen broj komentara koji su dostavljeni ispred Saveza za zaštitu životne sredine. Ostaje prostor za dalje definisanje upravljanja otpadom od hrane kroz podzakonske akte. Kroz novu projektnu inicijativu koju je NALED podneo EU, planirano je da pokrenemo ovu temu tokom 2026. godine u zavisnosti od rezultata konkursa. Ova tema je obrađena i u Sivoj knjizi kroz preporuku 8.5 “Urediti način postupanja sa biorazgradivim kuhinjskim otpadom”.
4	Sistemski rešeno sakupljanje i tretman otpadnih motornih ulja do kraja 2025.	Odloženo	Usled problema sa izvoznim dozvolama jedinog operatera ovlašćenog u Srbiji za sakupljanje i izvoz ovog toka otpada, aktivnosti su odložene.
9.4 Unapređen pravni okvir i kapaciteti za upravljanje otpadnim vodama			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje

1	Uspostavljena zajednička radna grupa Vlade za upravljanje otpadnim vodama do 2025.	Odloženo	Trenutno ne postoji volja od strane nadležnih institucija za uspostavljanjem ove RG od strane resornog ministarstva. NALED će ispitati mogućnost za pokretanje ove teme i tokom 2026.
2	Podignuti kapaciteti najmanje 10 lokalnih samouprava za izgradnju i upravljanje postrojenjima za prečišćavanje otpadnih voda do kraja 2025.	Odloženo	Dijagnostika trenutnog stanja upravljanja otpadnim vodama je urađena i prezentovana zainteresovanim stranama. Za konkretne aktivnosti sa lokalnim samoupravama čeka se nastavak finansiranja ove teme od strane IFC-a kako je najavljeno.
3	Uspostavljen sistem tarifiranja otpadnih voda 2024.	Odloženo	Rezultati projekta Direkcije za vode kojim se predlaže uvođenje tarifnog tela prezentovani NALED ovom Savezu za zaštitu životne sredine. U ovom trenutku nije poznat status radne grupe, a NALED će u narednom periodu ponovo pokrenuti ovu temu kod nadležnog ministarstva.

9.5 Unapređena svest građana u oblasti zaštite životne sredine

#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Sprovedeno najmanje 10 radionica na temu pravilnog sakupljanja i odlaganja različitih tokova otpada do kraja 2025.	Ostvareno	Kroz projekat prekogranične saradnje sa Crnom Gorom koji je završen u aprilu 2025. održano je osam radionica i treninga za lokalne samouprave u pograničnom regionu Srbije i Crne Gore na kojima su predstavnici JKP i JLS obučeni o pravilnom sakupljanju i odlaganju otpada. Takođe, kroz UNDP Cirkularnu nagradu na temu upravljanja ambalažnim otpadom u 2024. godini realizovan je projekat na teritoriji opštine Pančevo gde su održane dve radionice za neformalne sakupljače na

			temu načina sakupljanja ambalažnog otpada i potencijalnog uvođenja depozitnog sistema za ambalažu za piće.
2	Sprovedene najmanje dve kampanje godišnje za jačanje svesti u saradnji sa članovima i građanima	Ostvareno	<p>U okviru projekta BEST – saradnja u upravljanju otpadom u pograničnom regionu Srbije i CG od 2023. do 2025. realizovane su kampanje za unapređenje primarne selekcije otpada. Sa predsedništvom Saveza za zaštitu životne sredine i zainteresovanim kompanijama iz Saveza iniciran je CSR projekat unapređenja znanja o zaštiti životne sredine i upravljanju otpadom za predškolske ustanove i osnovne škole za koji se traži izvor finansiranja. Tokom 2025. godine, kampanja na temu dekarbonizacije energetske intenzivne industrije i CBAM-a imala je preko 100 medijskih objava.</p>

STRATEŠKA OBLAST 2: PODSTICANJE TERITORIJALNOG RAZVOJA I EU INTEGRACIJA

Programski cilj 10: Unapređeni uslovi za razvoj privrede na lokalnu

10.1 Ojačani kapaciteti lokalnih samouprava za podršku privredi i promociju investicija			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Organizovan Master Class godišnje za gradonačelnike i predsednike opština u saradnji sa Nacionalnom akademijom za javnu upravu	Nije ostvareno	NALED nije organizovao posebne obuke za gradonačelnike u saradnji sa NAJU.
2	Obučeno najmanje 400 lokalnih službenika godišnje u oblasti lokalnog ekonomskog razvoja i primene propisa od značaja za privredu	Ostvareno	Tokom 2025. i početkom 2026. godine organizovano je preko 50 obuka za više od 1150 učesnika na različite teme: elektronsko plaćanje taksi i naknada, eBolovanje, informaciona bezbednost, osetljive kategorije stanovništva, Smart City, javne nabavke, upis svojine itd.
3	Razvijeni kapaciteti 25 jedinica lokalnih samouprava da dizajniraju i sprovode lokalne planove/politike i prakse koje prepoznaju ili su usaglašene sa ESG standardima i principima održivosti do 2025.	Odloženo	U toku su pripreme aktivnosti i razvoj programa podrške lokalnim samoupravama da unapređuju poslovno okruženje koje podstiče i pomaže lokalnoj privredi da se usklađuje sa ESG standardima i evropskim zahtevima održivosti. Ova podrška će se realizovati kroz projekat koji podržava Vlada Švedske i koji traje do sredine 2028. godine.
10.2 Unapređeno poslovno okruženje na lokalnu kroz BFC SEE program			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje

1	Najmanje 20 lokalnih samouprava u Srbiji je unapredilo uslove poslovanja kroz program Certifikacije opština sa povoljnim poslovnim okruženjem (BFC SEE) do 2025.	Odloženo	U februaru i martu 2025. organizovane su obuke za predstavnike 15 gradova i opština. Nakon održanih obuka, započeto je ukupno 10 procesa certifikacije, od kojih je jedan uspešno završen 2025. godine, dok su ostali u toku. U periodu od 2022/2025 u Srbiji su prema III ediciji certifikovane opština Paraćin i grad Niš, dok je prema IV ediciji za sada certifikovan Grad Leskovac . Trenutno 8 opština se nalazi u fazi implementacije (Ćuprija, Kragujevac, Šabac, Požarevac, Užice, Raška, Lapovo, Mionica). Rezultati Kragujevca i Leskovca na unapređenju uslova poslovanja su prepoznati od Financial Times-a koji ih je uvrstio na listu evropskih gradova budućnosti .
2	Prosečan napredak koji gradovi i opštine ostvaruju po završetku procesa je minimum 15% u odnosu na ispunjenost kriterijuma na početku procesa	Ostvareno	Uz napomenu da se prosečan napredak u ispunjenosti BFC kriterijuma koji su gradovi i opštine ostvarile tokom procesa certifikacije računao za 3 lokalne samouprave koje su u posmatranom periodu završile ovaj proces (dve po ediciji III standarda, a jedna po ediciji IV)- njihov prosečan napredak je iznosio 31,16%. Pojedinačno, gradovi su ostvarili sledeći napredak: Paraćin 53.33% (29.67% - 83.00%), Niš 31.66% (54.67% - 86.33%) i Leskovac 8.48% (78.82% - 87.30%).

3	Uspostavljena razmena praksi među gradonačelnicima kroz održavanje najmanje tri sednice BFC Kluba na godišnjem nivou	Ostvareno	Tokom 2025. održane su tri sednice BFC Kluba zajedno sa Savezom za imovinu i investicije i Savezom za hranu i poljoprivredu na teme godišnje statistike građevinskih dozvola, reforme “Svoj na svome”, ciljane konvalidacije upravljanja javnom svojinom i regenerativnom poljoprivredom. Predstavnicima Kluba su kroz kvartalne Članske informatore bili informisani o svim aktivnostima koje NALED realizuje na lokalnom nivou.
---	--	-----------	---

Programski cilj 11: Unapređeni i usaglašeni uslovi poslovanja u WB regionu

11.1 Unapređena regionalna saradnja i standardi poslovnog okruženja kroz BFE platformu			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1.	Obezbeđena podrška najmanje jednog donatora godišnje projektima regionalne saradnje koje sprovodi CORE Partnerstvo	Ostvareno	Tokom 2024. godine, završen je projekat podrške CORE Partnerstvu koji je finansirao GIZ. Švedska je nastavila da pruža podršku regionalnoj konferenciji CORE Days koju organizuje NALED u saradnji sa CORE Partnerstvom. 2024. i 2025. ova konferencija je bila fokusirana na primenu ESG standarda u privatnom i javnom sektoru, i razmeni znanja i najboljih praksi u regionu Zapadnog Balkana i EU. NALED realizuje bilateralne projekte sa partnerima iz Republike Srpske i Federacije BiH na teme inspekcijskog nadzora i bezgotovinskih plaćanja .

2	Najmanje 100 gradova i opština regiona je učestvovalo u procesu certifikacije po BFC SEE standardu do kraja 2025.	Ostvareno	Do kraja 2025. godine u BFC SEE programu je učestvovalo ukupno 130 opština i gradova jugoistočne Evrope , od kojih je 72 certifikovano (16 u 2025. godini).
11.2 Uspostavljeni mehanizmi za monitoring i sprovođenje privrednih reformi u regionu			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Uspostavljen Indeks poslovnog okruženja za Zapadni Balkan koji se objavljuje od 2023.	Delimično ostvareno	Tokom 2023. godine uspostavljena je metodologija i objavljeni rezultati regionalnog indeksa o održivom poslovnom okruženju u Jugoistočnoj Evropi (Sustainable Business Environment - SBE izveštaj) i predstavljeni u oktobru iste godine na CORE Days konferenciji u Kotoru .
2	NALED je sproveo najmanje jednu inicijativu za unapređenje inicijative Otvoreni Balkan do kraja 2025.	Delimično ostvareno	Nacrtom Zakona o pojednostavljenom radnom angažovanju predloženo je da se postupak registracije angažovanih lica poveže sa Open Balkan ID-em, ali su se tokom 2024. godine, značajno usporile aktivnosti Vlade na Open Balkan inicijativi, pa ova NALED-ova preporuka još uvek nije sprovedena.
3	Sprovedeno najmanje 5 projekata prekogranične i/ili regionalne saradnje do kraja 2025.	Ostvareno	Tokom 2023. godine, završeno je sprovođenje tri velika regionalna projekta usmerena na izgradnju kapaciteta u lokalnim samoupravama, koje su finansirali Nemačka vlada preko GIZ-a i privatni partneri iz NALED-ovog članstva (SAGA je podržala uvođenje Chatbota u opštinama, Telegroup Agrolife aplikacije , i SEKOPAK izgradnju

			<p>infrastrukture za reciklažu stakla). Realizovan je i projekat prekogranične saradnje sa partnerima iz Severne Makedonije usmeren na povećanje prilika za zapošljavanje u ruralnim područjima, dok je u 2024. godini završeno sprovođenje regionalnog projekta podrške jačanju BFE mreže/CORE Partnerstva koji je finansirao GIZ. Takođe, u 2025. godini završena su dva projekta prekogranične saradnje, podržana u okviru programa Srbija-BiH i Srbija-Crna Gora, kao i prvi zajednički projekat NALED-a i Nemačka agencija za energetiku (DENA) za jačanje kapaciteta opština u regionu Zapadnog Balkana kako bi se ubrzala lokalna energetska tranzicija. 2026. godine završen projekat prekogranične saradnje u okviru programa Hrvatska-Srbija.</p>
11.3 Promovisani investicioni potencijali Srbije i Zapadnog Balkana			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Do kraja 2025. organizovane četiri regionalne konferencije „Core Days“ u cilju promocije najboljih reformskih praksi i investicionih potencijala BFC SEE gradova i opštine jugoistočne Evrope	Ostvareno	Do sada su uspešno organizovane četiri regionalne CORE Days konferencije (Dubrovnik 2022, Kotor 2023, Beograd 2024, Beograd 2025).
2	Najmanje 10 gradova i opština regiona uključenih u BFC SEE rangirano na listi Financial	Ostvareno	30 gradova i opština (od kojih 15 iz Srbije) koje su aktuelni nosioci BFC sertifikata ili su ranije bili deo BFC SEE Programa, našlo se

	Timesa fDi Cities of the Future do kraja 2025.		na listama u različitim kategorijama godišnjih izdanja FDI magazina u prethodnim godinama. To su: Jastrebarsko, Ivanec, Skoplje, Štip, Prijedor, Bijeljina, Laktaši, Gradiška, Zvornik, Trebinje, Kakanj, Tešanj, Teslić, Žepče, Podgorica, Sombor, Novi Sad, Leskovac, Niš, Kragujevac, Subotica, Zrenjanin. Vranje, Zaječar, Indija, Sremska Mitrovica, Šabac, Ruma, Pećinci, Stara Pazova.
--	--	--	--

Programski cilj 12: Unapređen proces EU integracija u oblastima od značaja za privredu

12.1 Unapređen proces pregovora za članstvo u EU			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Organizovana najmanje dva sastanka radne grupe za Program ekonomskih reformi u okviru NKEU na godišnjem nivou	Ostvareno	Tokom 2024. godine usvojena je Reformska agenda Srbije, kao deo Plana rasta za Zapadni Balkan, pa je fokus rada Međuresorne radne grupe (MRG) za ERP pomeren na praćenje i Reformske agende (RA). Tokom 2025. godine uspostavljen je mehanizam za monitoring sprovođenja Reformske agende pri NKEU. U tu svrhu formirana je Međusektorska radna grupa (MRG) za praćenje Reformske agende Republike Srbije. Rad MRG koordinira Centar za evropske politike (CEP), a njen osnovni zadatak je da obezbedi aktivno učešće civilnog društva u praćenju sprovođenja RA, prati indikatore realizacije reformskih koraka, sprovodi eksterni monitoring i kontrolu

			<p>implementacije reformi, kao i da informiše javnost i relevantne institucije o napretku i eventualnim izazovima u sprovođenju reformi. Rad MRG organizovan je kroz plenarne sednice i tematske podgrupe, koje pokrivaju ključne oblasti reformi. NALED koordinira rad podgrupe za Poslovno okruženje i razvoj privatnog sektora (PORPS).</p> <p>Tokom 2025. godine, NALED je kroz ovaj mehanizam učestvovao na konstitutivnoj sednici MRG, gde je predstavljen plan rada Podgrupe za PORPS. NALED je prisustvovao i na prvom sastanku Odbora za praćenje Instrumenta za reforme i rast EU – Srbija u oktobru, kao i na tematskom sastanku koji je bio fokusiran na konkretniju diskusiju statusa u realizaciji reformi (decembar). U pitanju je mehanizam za praćenje RA kojim ko-predsedavaju Srbija (Nacionalni koordinator je ministar za EI) i Evropska komisija, dok MEI predstavlja tehnički sekretarijat.</p>
2	<p>NALED doprinosi radu Nacionalnog konventa za EU (NKEU), za poglavlja 5, 11, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 25 i 27</p>	Ostvareno	<p>U okviru poglavlja 16 – ukupno dve od 12 datih preporuka je u potpunosti ili delimično implementirano tokom 2022. godine (ukinuta obavezna PDV registracija stranih kompanija koje ne prodaju na tržištu Srbije i smanjeno opterećenje najnižih zarada). Tokom 2024. formirana je nova radna grupa u okviru NKEU za praćenje realizacije Reformske agende, u okviru koje</p>

			<p>je formirano četiri podgrupe za svaki stub Reformske agende. Tokom 2025.godine u okviru ovog mehanizma, NALED je preuzeo ulogu koordinatora podgrupe za praćenje I stuba - Poslovno okruženje i razvoj privatnog sektora gde će koordinirati praćenje realizacije reformskih koraka u ovom stubu. Početkom 2025. propisan je početak primene preporuke iz Sive knjige o ukidanju POPDV obrasca, što će administrativno rasteretiti privredu i smanjiti troškove primene poreskih propisa. Takođe u Reformsku agendu je uključena jedna od prioriternih preporuka Sive knjige NALED-a za reformu parafiskala kroz uvođenje obavezne mogućnosti elektronskih plaćanja taksi i naknada. Pripremljen je i prilog za PP16 i ERP za godišnju knjigu preporuka NKEU. NALED je član i radne grupe 15 NKEU na temu energetike, koja se tokom 2025. dva puta sastala.</p>
3	Godišnji izveštaji o napretku Srbije reflektuje komentare date od strane NALED-a	Ostvareno	<p>NALED je dostavio obiman prilog preporuka za izradu Godišnjeg izveštaja Evropske komisije za Srbiju za 2025. godinu koji je obuhvatio oblasti: Fer konkurencija, Inspekcije, Radna politika, E-uprava Javne nabavke, Mala i srednja preduzeća i preduzetništvo, Nauka i istraživanje, Regionalna politika i regionalna saradnja Poljoprivreda i ruralni razvoj, Životna sredina, Zdravstvo, Imovinska prava, Energija. Izveštaj o napretku EK za 2025.</p>

			godinu reflektuje NALED-ove preporuke u oblasti digitalizacije parafiskalnih nameta (ePlati), poreske reforme (PDV, akcize, smanjenje opterećenja zarada), jačanja kapaciteta inspekcija i Poreske uprave, unapređenja zelenih i socijalnih javnih nabavki, kao i regulisanja frilens i sezonskog rada i unapređenja poslovnog okruženja. Pomaci su zabeleženi u oblastima direktno podržanim kroz NALED-ove programe, poput zelenih i socijalnih javnih nabavki, digitalizacije i unapređenja eUsluga za građane i privredu.
4	NALED-ove analize i inputi reflektovani su u izveštajima o realizaciji Reformske agende	Odloženo	Reformska agenda usvojena je oktobru 2024. Od tada su rokovi za realizaciju pojedinih mera (koraka) odlagani nekoliko puta. Prvi godišnji izveštaj o realizaciji još uvek nije objavljen.
12.2 Unapređen prenos znanja i najboljih praksi iz zemalja članica EU			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Organizovano najmanje dve studijske posete godišnje za predstavnike javnog i privatnog sektora u zemlje članice EU	Ostvareno	NALED svake godine organizuje više studijskih poseta u zemlje EU. Tokom 2025. godine, u okviru projekta podržanog od strane Švedske, održana je studijska poseta Irskoj na temu zelenih javnih nabavki, za predstavnike institucija, dok je u okviru programa Innoleaders Serbia, u novembru 2025, organizovana studijska poseta Minhenu za inovacione institucije posvećena razmeni evropskih praksi i jačanju inovacionog ekosistema Srbije. U aprilu 2025. organizovana je poseta Nemačkoj za lokalne samouprave na temu

			energetske efikasnosti na lokalnu, a u okviru projekta prekogranične saradnje Hrvatska- Srbija.
2	Organizovano najmanje 15 obuka i sastanaka za razmenu znanja sa EU institucijama do kraja 2025.	Ostvareno	U okviru saradnje sa EU institucijama, kroz različite instrumente i projekte, realizovani su brojni sastanci i obuke. U okviru TAIEX instrumenta organizovane su radionice na teme eUprave, lokalnog ekonomskog razvoja, upravljanja Kohezijskim fondom i koncepta pametnih gradova. Kroz prekogranični projekat „BEST Saradnja u upravljanju otpadom - Do održive životne sredine“ i projekat „Energetski efikasne zajednice ENGAGE“ unapređeni su kapaciteti u oblastima zaštite životne sredine i energetske efikasnosti. Učestvovalo je u radu radne grupe NKEU za poglavlje 22 kroz sastanke sa DG REGIO, kao i u konsultacijama sa DG NEAR na temu ESG regulatornog okvira EU i pripreme projekata za MC IPA instrument. Ostvarena je i

			<p>saradnja sa Evropskim institutom za inovacije i tehnologije, pružajući dodatnu podršku u razvoju inovacija i tehnologije. U oktobra 2025. godine organizovana je studijska poseta Briselu sa ciljem jačanja kapaciteta NALED-a i saradnje sa institucijama EU (8 generalnih direktorata EU, Komitet regiona, CEFTA i dr.) u oblastima poput ESG, unapređenje javnih politika i evropskih integracija. Tokom studijske posete održano je ukupno 16 sastanaka sa relevantnim EU institucijama i organizacijama.</p>
3	<p>Organizovano najmanje šest tematskih radionica u okviru TAIEX programa podrške lokalnim samoupravama do kraja 2025.</p>	<p>Delimično ostvareno</p>	<p>Do sada su organizovana tri TAIEX događaja: Tokom 2023. godine realizovana je studijska poseta u kojoj su učestvovali predstavnici pet lokalnih samouprava (Paraćin, Niš, Raška, Čačak i Leskovac), na temu lokalnog ekonomskog razvoja i Kohezione politike, kao i dve TAIEX radionice na teme pametnih gradova i e-Uprave. Pripremljen je i odobren predlog za održavanje radionica na temu upravljanja kapitalnim investicijama za četiri opštine (Paraćin, Leskovac, Niš i Raška). Nakon ponovnog uspostavljanja kontakta sa novim koordinatorom pri Evropskoj komisiji, očekuje se realizacija ovih radionica. Planirana je priprema aplikacije za obuke usmerene na jačanje kapaciteta u oblastima javnih nabavki i</p>

			upravljanja ljudskim resursima, koja će biti podneta po zvaničnoj potvrdi Delegacije Evropske unije (EUD) o produženju raspoloživosti TAIEX instrumenta za lokalni nivo.
4	Uspostavljen mehanizam za jačanje kapaciteta jedinica lokalnih samouprava za kohezionu politiku (pripremu i sprovođenje EU projekata) do kraja 2025.	Odloženo	Planirana realizacija ovog rezultata trebalo je da bude finansirana iz projektnih sredstava, ali predloženi projekti nisu odobreni za finansiranje. Zbog nedostatka resursa, aktivnosti nisu mogle biti sprovedene do sada. U narednom periodu planirano je dalje angažovanje na obezbeđivanju sredstava i pokretanju ovih aktivnosti. Tokom 2025. godine pripremljeni su predlozi projekata za finansiranje iz sredstava Norveške bilateralne pomoći i za Fondaciju za otvoreno društvo. Očekuje se da ćemo tokom 2026. godine imati informaciju o potencijalnom finansiranju.
12.3 Promovisana važnost i benefiti EU integracija za ekonomiju Srbije			
#	Rezultat	Status	Obrazloženje
1	Promovisan značaj privrednih reformi na putu ka EU u okviru najmanje dve konferencije godišnje	Ostvareno	NALED svake godine organizuje veći broj događaja posvećenih usaglašavanju sa strateškim ciljevima EU i regulativom u okviru Zelene agende, kao i podsticanju održivog i društveno odgovornog razvoja. U okviru Godišnje skupštine NALED-a u maju 2025, predstavljeno je novo, 17. izdanje Sive knjige koja sadrži 23 preporuke sa „EU bedžom“ čija bi primena značajno doprinela unapređenju poslovnog okruženja u Srbiji i daljim EU integracijama. Fokus na socijalnu dimenziju održivosti

		<p>istaknut je na četvrtoj godišnjoj konferenciji CORE Days pod nazivom „Beyond Profit: Social Impact of ESG“, održanoj u oktobru 2025. godine, koja je bila posvećena pitanjima inkluzije, ravnopravnosti i doprinosa privrede društvenom razvoju. U novembru je održan okrugli sto na temu regenerativne poljoprivrede kao oslonca održivog ESG okvira, u saradnji sa Evropskim institutom za inovacije i tehnologiju.</p>
--	--	--